



**Raport o stanie organizacyjnym i kierunkach oddziaływania
kultury studenckiej w Polsce – analiza i rekomendacje
III Ogólnopolskiego Forum Kultury Studenckiej
z 5-6 listopada 2025 r.**

Opracował zespół pod kierunkiem Dyrektor Izabeli Pastuszko, Przewodniczącej Ogólnopolskiego Forum Kultury Studenckiej

Izabela Pastuszko, Katarzyna Strużyńska, Klaudia Ziółkowska

we współpracy z przedstawicielami 11 jednostek kultury studenckiej zrzeszonych w ramach Forum Kultury Studenckiej:

Michał Szandula – Centrum Kultury i Kształcenia Ustawicznego Uniwersytetu Rolniczego w Krakowie

Michał Biełuszko – Akademickie Centrum Kultury Uniwersytetu Gdańskiego „Alternator”

Barbara Madany – Akademickie Centrum Kultury Uniwersytetu Gdańskiego „Alternator”

Magdalena Niestoruk – Akademickie Centrum Kultury Uniwersytetu Gdańskiego „Alternator”

Paweł Antkowiak – Centrum Kultury Studenckiej Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu

Katarzyna Jankowska – Centrum Kultury Studenckiej Politechniki Śląskiej „Mrowisko”

Bogusław Ziębowicz – Centrum Kultury Studenckiej Politechniki Śląskiej „Mrowisko”

Ewa Kokoszko – Akademickie Centrum Kultury Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego

Dariusz Kryszpiniuk – Uniwersyteckie Centrum Kultury i Nauki Uniwersytetu w Białymstoku

Paulina Politowska – Ośrodek Aktywności Studenckiej „Kotłownia” Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu

Małgorzata Sadowska – Strefa Kultury Studenckiej Politechniki Wrocławskiej

Tomasz Salach – Uczelniany Ośrodek Kultury Uniwersytetu w Siedlcach

Jolanta Sławińska-Ryszka – Centrum Organizacji Wydarzeń Kulturalnych i Konferencji Uniwersytetu Łódzkiego

Maria Wiśniewska – Uniwersyteckie Centrum Nauki i Kultury Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach

Częściowe opracowanie danych: Karolina Włodarczyk, Natalia Wojtyła

Skład i opracowanie graficzne: Paweł Mroczek, Vera Chyzhyk

Redakcja językowa: Małgorzata Adamczyk

Zdjęcia: ACKiM UMCS Chatka Żaka

**Akademickie Centrum Kultury i Mediów UMCS Chatka Żaka
Lublin 2026**



EXECUTIVE SUMMARY

Kultura studencka jako narzędzie jakości kształcenia, retencji i rozwoju kapitału społecznego państwa

1. Strategiczność dokumentu dla państwa

Załączony raport pokazuje kulturę studencką jako systemowy komponent misji uczelni. W ujęciu polityki publicznej kultura akademicka działa jak narzędzie:

- **retencji studentów** – ograniczanie zjawiska drop-out,
- **jakości kształcenia** – kompetencje przekrojowe, edukacja pozaformalna,
- **dobrostanu psychicznego** – profilaktyka izolacji, budowanie przynależności,
- **internacjonalizacji i wizerunku uczelni** – atrakcyjność oferty studiowania,
- **rozwoju miast akademickich i kapitału społecznego** – współpraca uczelnia-miasto-kultura.

Wartością raportu jest połączenie perspektyw: zarządczej (uczelnie), systemowej (ministerstwa) i środowiskowej (jednostki kultury, studenci, doktoranci), a rekomendacje są umocowane w realnych mechanizmach wdrożeniowych – sieć OFKS i modele operacyjne jednostek.

2. Skala zjawiska i potencjał – kluczowe dane z raportu

Raport porządkuje skalę oddziaływania kultury studenckiej w Polsce i pokazuje, że jest to obszar o wysokim popycie społecznym:

- **1 280 096 studentów** (2024/2025),
- **352 uczelnie** wyższe,
- **31 miast akademickich** o najwyższym potencjale rozwojowym,
- **87%** studentów deklaruje zainteresowanie uczestnictwem w kulturze,
- **57%** deklaruje aktywność twórczą z czego **22%** w stopniu wysokim.

Kultura studencka jest systemowym komponentem funkcjonowania szkolnictwa wyższego – wpływającym na retencję studentów, jakość kształcenia, dobrostan psychiczny oraz konkurencyjność uczelni i miast akademickich.

3. Luka systemowa – diagnoza problemu

Raport jednoznacznie wskazuje, że problemem jest **brak stabilnych warunków instytucjonalnych**.

Najważniejsze luki systemowe wprost wynikające z raportu i debaty:

- kultura studencka nie posiada stabilnego umocowania w politykach publicznych,
- rozproszenie i brak standardów organizacyjnych w skali kraju,
- finansowanie w dużym stopniu zależne od budżetów uczelni i logiki projektowej,
- nierówności infrastrukturalne i kadrowe pomiędzy jednostkami,
- niedostateczne umocowanie kultury studenckiej w strategiach uczelni,
- brak systemowego powiązania kultury z polityką dobrostanu i retencji,

- ▶ niewykorzystany potencjał akademickich mediów jako narzędzia dydaktyki, komunikacji i edukacji medialnej,
- ▶ kultura studencka nie ma dedykowanego programu ogólnopolskiego.

Jednocześnie realizuje cele obu resortów:

Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego

– jakość kształcenia, retencja, kompetencje społeczne, dobrostan studentów

Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego

– rozwój uczestnictwa w kulturze, twórczość młodego pokolenia, animacja środowisk lokalnych

Obecnie brak jest mechanizmu międzyresortowego integrującego te cele, co obniża efektywność wydatkowania środków publicznych i ogranicza możliwość planowania w horyzoncie wieloletnim.

4. Kultura studencka jako element ewaluacji, jakości kształcenia i dobrostanu psychicznego

Kultura studencka jest przestrzenią edukacji pozaformalnej, w której rozwijane są kompetencje o strategicznym znaczeniu dla systemu szkolnictwa wyższego i rynku pracy:

- ▶ kompetencje przywódcze,
- ▶ zarządzanie projektami,
- ▶ komunikacja zespołowa,
- ▶ kreatywność i innowacyjność,
- ▶ odpowiedzialność społeczna.

Jednocześnie pełni funkcję narzędzia wzmacniania dobrostanu psychicznego – redukuje stres, przeciwdziała izolacji i buduje poczucie przynależności do wspólnoty akademickiej. W warunkach narastających kryzysów psychicznych młodego pokolenia stanowi obszar działań profilaktycznych możliwy do skalowania poprzez sieć uczelni.

W dobie reformy ewaluacji i rosnącego znaczenia trzeciej misji uczelni zasadnym jest włączenie kultury studenckiej do:

- ▶ strategii rozwoju uczelni,
- ▶ polityk jakości kształcenia,
- ▶ systemów oceny działalności dydaktycznej i społecznej.

5. Problem strategiczny – drop-outu

Rezygnacja ze studiów (drop-out) ma wymiar:

- ▶ **społeczny** – wykluczenie, kryzysy psychiczne,
- ▶ **instytucjonalny** – spadek wskaźników ukończenia studiów,
- ▶ **finansowy** – nieefektywne wykorzystanie środków publicznych.

Badania i dane jakościowe wskazują, że uczestnictwo w kulturze studenckiej:

- ▶ wzmacnia zaangażowanie w życie uczelni,
- ▶ buduje poczucie przynależności,
- ▶ zmniejsza ryzyko rezygnacji ze studiów,
- ▶ podnosi motywację do kontynuowania kształcenia.

W tym kontekście wsparcie kultury studenckiej nie jest kosztem – jest narzędziem polityki retencyjnej i racjonalizacji wydatków publicznych.

6. Rekomendacje operacyjne

Raport zawiera pakiet rekomendacji, w tym głosy eksperckie m.in. dotyczące badań, finansowania, infrastruktury, mediów akademickich, mobilności, inicjatyw oddolnych, roli samorządów i doktorantów. Dla potrzeb decyzji ministerialnej rekomendacje można ująć w 6 działaniach o najwyższej dźwigni:

A. Umocowanie strategiczne (MNiSW + MKiDN):

- ▶ włączenie kultury studenckiej do dokumentów programowych jako obszaru łączącego edukację, dobrostan, kompetencje i uczestnictwo w kulturze;
- ▶ włączenie kultury studenckiej w strategię przeciwdziałania drop-outowi.
- ▶ uruchomienie międzyresortowego trybu współpracy (w praktyce: wspólne instrumenty lub wspólne kryteria programowe).

B. Dane i diagnoza jako podstawa polityki:

- ▶ sfinansowanie pogłębionych badań ogólnopolskich (raport wskazuje potrzebę przejścia z pilotażu do skali), w tym diagnozy infrastruktury, kadr, modeli finansowania i barier.

C. Instrumenty programowe zamiast doraźności:

- ▶ wdrożenie stałych mechanizmów wsparcia działalności artystycznej studentów, mobilności i projektów międzyuczelnianych.

D. Infrastruktura i media akademickie:

- ▶ współfinansowanie i stabilizacja infrastruktury kultury akademickiej oraz mediów studenckich jako zaplecza dydaktycznego, komunikacyjnego i narzędzia edukacji medialnej.

E. Uznanie edukacji pozaformalnej – opracowanie systemu mierników (KPI) oceniających wpływ kultury na retencję i jakość kształcenia:

- ▶ uwzględnienie działalności kulturalnej w instrumentach motywacyjnych uczelni np. rozwiązania stypendialne, IOS, mechanizmy jakości kształcenia.

F. Operator wdrożeniowy – Ogólnopolskie Forum Kultury Studenckiej:

- ▶ raport wskazuje, że OFKS dysponuje siecią, doświadczeniem, diagnozą i mechanizmami współpracy, co pozwala wykorzystać Forum jako partnera konsultacyjnego i koordynacyjnego przy programach ogólnopolskich.
- ▶ Kultura studencka może pełnić funkcję czynnika wyrównującego szanse i wzmacniającego atrakcyjność miast akademickich.

7. Ogólnopolskie Forum Kultury Studenckiej jako gotowy operator

OFKS funkcjonuje jako ogólnopolska sieć jednostek kultury studenckiej. W praktyce pełni funkcje:

- **koordynacyjne** – sieciowanie ośrodków akademickich,
- **badawcze** – ogólnopolskie diagnozy,
- **szkoleniowe** – projekty warsztatowe,
- **eksperckie** – rekomendacje legislacyjne,
- **pilotażowe** – model współpracy uczelnia–miasto.

OFKS dysponuje:

- danymi empirycznymi,
- doświadczeniem operacyjnym,
- gotowym modelem wdrożeniowym,
- zapleczem infrastrukturalnym (ACKiM UMCS Chatka Żaka).

Ogólnopolskie Forum Kultury Studenckiej naturalnie może pełnić funkcję koordynatora programów systemowych bez konieczności tworzenia odrębnej administracji.

8. Model pilotażowy: ACKiM UMCS Chatka Żaka

ACKiM UMCS Chatka Żaka 60 lat działalności:

- 23 przestrzenie dla studentów,
- 8 stałych zespołów artystycznych,
- 35 000 uczestników rocznie,
- ponad 700 wydarzeń rocznie,
- zaplecze medialne i produkcyjne.

Stanowi model operacyjny łączący badania, praktykę, współpracę na linii uczelnia-miasto. Może być traktowany jako laboratorium systemowe dla rozwiązań ogólnopolskich.

9. Konkluzja strategiczna

Kultura studencka nie jest dodatkiem do misji uczelni. Jest jej komponentem strukturalnym.

W warunkach wyzwań demograficznych, presji jakościowej, rosnących kosztów kształcenia i kryzysów psychicznych młodego pokolenia stabilne wsparcie kultury akademickiej jest narzędziem racjonalnej polityki publicznej.

Nie ma jakościowego kształcenia bez stabilnej kultury studenckiej.

Spis treści

Słowo wstępne..... 9

Ogólnopolskie Forum Kultury Studenckiej – charakterystyka i misja 15

Rozdział 1. Kultura studencka w Polsce 17

1.1 Rys historyczny – tradycja, transformacja i współczesne uwarunkowania 19

1.2 III Ogólnopolskie Forum Kultury Studenckiej. Relacje w komunikacji: sieci kultury – kontekst wydarzenia 20

1.3 Cele III Ogólnopolskie Forum Kultury Studenckiej 23

1.3.1 Cele diagnostyczne i analityczne 23

1.3.2 Cele strategiczne i systemowe..... 23

1.3.3 Cele środowiskowe i sieciujące..... 24

1.3.4 Cele komunikacyjne i rozwojowe..... 24

1.4 Założenia debaty 24

1.5 Kluczowe wątki debaty III Ogólnopolskiego Forum Kultury Studenckiej. Relacje w komunikacji: sieci kultury..... 25

1.5.1 BLOK I – Kultura studencka jako element strategii uczelni..... 26

1.5.2 BLOK II – Kultura studencka w mieście akademickim – alianse międzyinstytucjonalne..... 29

Rozdział 2. Badania i analizy – kultura studencka w Polsce w 2025 roku..... 37

2.1 Prezentacja stanu organizacyjnego kultury studenckiej w Polsce 39

2.2 Uczestnictwo w kulturze studenckiej a zdrowie psychiczne studentów 43

2.3 Dobrostan psychiczny i zdrowie emocjonalne studentów 44

2.4 Rola kultury studenckiej w przeciwdziałaniu zjawisku drop-outu – rezygnacji ze studiów 45

2.5 Kultura studencka od wewnątrz – znaczenie oddolnych inicjatyw46

2.6 Popularyzacja nauki poprzez kulturę studencką – przykład dobrych praktyk 48

2.7 Podsumowanie rozdziału 49

Rozdział 3. Rekomendacje51

3.1 Rekomendacje podmiotów53

3.1.1 Środowisko rektorskie KRASP – dr hab. Piotr Wachowiak, prof. SGH53

3.1.2 Parlament Studentów Rzeczypospolitej Polskiej – Julia Bednarska-Leśniak 55

3.1.3 Krajowa Reprezentacja Doktorantów – Anna Nieczaj58

3.1.4 Rekomendacje eksperckie – dr hab. Urszula Patocka-Sigłowy, prof. UG;
prof. dr hab. Iwona Hofman..... 61

3.1.5 Ogólnopolskie Forum Kultury Studenckiej – Izabela Pastuszko.....66

3.2 Strategiczne rekomendacje systemowe71

Załączniki74

Słowo wstępne

Kultura studencka przez dziesięciolecia stanowiła integralny element polskiego środowiska akademickiego. Dzisiaj to jeden z najbardziej dynamicznych, lecz jednocześnie najmniej zbadanych i najsłabiej uregulowanych obszarów życia akademickiego w Polsce. Dawniej w jej ramach rozwijały się kluczowe dziś instytucje kultury, ruchy artystyczne oraz środowiska twórcze. Współcześnie obserwujemy zjawisko zanikania struktur kultury studenckiej, określane jako „dryf instytucjonalny” – jednostki działają bez adekwatnych do potrzeb budżetów, w zależności od przychylności władz uczelni lub projektów czasowych.

Ogólnopolskie Forum Kultury Studenckiej stało się odpowiedzią na potrzebę stworzenia przestrzeni dialogu między studentami, doktorantami, uczelniami, jednostkami kultury studenckiej, ministerstwami, samorządami oraz partnerami społecznymi. Raport podsumowuje rezultaty III Ogólnopolskiego Forum Kultury Studenckiej, przedstawia aktualny stan kultury studenckiej oraz zarysowuje rekomendacje na kolejne lata – zarówno systemowe, jak i operacyjne. Ogólnopolskie Forum Kultury Studenckiej rozpoczęło procesy diagnozy i odbudowy sieci kultury studenckiej w Polsce, które pozwolą przywrócić jej strategiczne znaczenie.

Prezentowane w raporcie dane pochodzą z badań przedstawionych podczas III OFKS, obejmujących:

- stan organizacyjny jednostek kultury studenckiej (2025),
- badania dobrostanu studentów i doktorantów (Uniwersytet Gdański, 2025),
- badania dotyczące kultury jako czynnika przeciwdziałającego drop-outowi (wrzesień–październik 2025),
- studenckie działania oddolne i dobre praktyki z jednostek akademickich w Polsce.

Dane te tworzą aktualny obraz kultury studenckiej w Polsce, pozwalając wyznaczyć kierunki działań systemowych i lokalnych.



prof. dr hab. Radosław Dobrowolski

Rektor UMCS w Lublinie

Uniwersytet jest wspólnotą – przestrzenią kształcenia, wymiany wiedzy i badań, ale także miejscem formowania postaw, wrażliwości i odpowiedzialności społecznej. W tym sensie kultura nie jest dodatkiem do misji uczelni, lecz jednym z jej konstytutywnych elementów. Kultura studencka, tworzona oddolnie przez młodych ludzi i wspierana przez instytucje akademickie, stanowi ważny wymiar życia uniwersyteckiego, który realnie wpływa na jakość studiowania, dobrostan społeczności akademickiej oraz trwałość więzi między studentami a uczelnią.

Współczesne szkolnictwo wyższe stoi przed wieloma wyzwaniami: kryzysem zdrowia psychicznego młodych ludzi, rosnącym zjawiskiem rezygnacji ze studiów, zmianami demograficznymi, a także koniecznością redefinicji roli uniwersytetu w dynamicznie zmieniającym się świecie. W tym kontekście kultura studencka ujawnia swój potencjał jako narzędzie integrujące, wspierające rozwój osobisty i społeczny oraz budujące poczucie przynależności do wspólnoty akademickiej.

Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie od lat konsekwentnie postrzega kulturę studencką jako istotny element swojej misji publicznej. Działalność Akademickiego Centrum Kultury i Mediów UMCS Chatka Żaka jest tego najlepszym przykładem – stanowi ona przestrzeń twórczego dialogu, rozwoju talentów oraz popularyzacji nauki i kultury, a zarazem model współpracy uczelni ze środowiskiem lokalnym i ogólnopolskim. To właśnie w Lublinie powstała inicjatywa Ogólnopolskiego Forum Kultury Studenckiej, które stało się ważną platformą refleksji nad kondycją kultury studenckiej w Polsce.

Niniejszy raport wpisuje się w szerszy proces budowania wiedzy o kulturze studenckiej jako obszarze wymagającym strategicznego myślenia i systemowego wsparcia. Przedstawione w nim dane, analizy i wnioski pokazują zarówno skalę potencjału jednostek kultury studenckiej, jak i bariery, z jakimi mierzą się one na co dzień – od kwestii finansowych i organizacyjnych, po potrzebę stabilnych ram instytucjonalnych.

Jako rektor uczelni publicznej jestem przekonany, że inwestowanie w kulturę studencką jest inwestowaniem w jakość uniwersytetu. Uczelnia, która tworzy warunki do aktywnego uczestnictwa w kulturze, wzmacnia kapitał społeczny, sprzyja dobrostanowi studentów oraz buduje trwałe relacje z miastem i regionem. Kultura studencka staje się wówczas nie tylko przestrzenią ekspresji artystycznej, lecz także ważnym elementem strategii rozwoju uniwersytetu i jego społecznej odpowiedzialności.

Wyrażam nadzieję, że wnioski zawarte w raporcie będą impulsem do dalszej współpracy środowisk akademickich, decydentów oraz instytucji kultury na rzecz wzmocnienia i profesjonalizacji kultury studenckiej w Polsce. Jest to obszar, który zasługuje na uwagę, stabilne wsparcie i długofalową wizję – adekwatną do jego znaczenia dla przyszłości szkolnictwa wyższego.

prof. dr hab. Radosław Dobrowolski

Rektor Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie



Izabela Pastuszko

Dyrektorka ACKiM UMCS Chatka Żaka w Lublinie
Przewodnicząca Ogólnopolskiego Forum Kultury Studenckiej

III Ogólnopolskie Forum Kultury Studenckiej stanowiło kluczowy etap w procesie diagnozy i wzmacniania kultury studenckiej w Polsce. W czasie, gdy uczelnie mierzą się z wyzwaniami takimi jak spadek dobrostanu psychicznego studentów, zjawiskiem rezygnacji ze studiów (drop-out), a także rosnącą potrzebą budowania wspólnoty akademickiej, kultura studencka pojawia się jako narzędzie o ogromnym – a wciąż niestety niedocenianym – potencjale.

Zebrane dane oraz wyniki badań z lat 2019-2025 jasno wskazują, że kultura studencka pełni funkcję społeczną, edukacyjną, integracyjną i profilaktyczną, wpływając na sukces edukacyjny oraz stabilność środowiska akademickiego.

Kultura studencka zaczyna się tam, gdzie studenci po raz pierwszy czują, że mogą być sobą w pełni – gdzie ich wrażliwość, ciekawość, niepewność, potrzeba przynależności i twórczy bunt spotykają się z otoczeniem, które nie ocenia, lecz zaprasza. Jest jednym z tych obszarów akademii, gdzie nauka, sztuka i wspólnota nie konkurują ze sobą, lecz współtworzą środowisko, w którym młody człowiek dojrzewa jako obywatel, jako twórca i jako członek społeczności. Kultura studencka to doświadczenie formacyjne – zapisane w pamięci pokoleń. To miejsce, w którym rodzą się odpowiedzialność, wrażliwość społeczna, sprawczość i poczucie, że uczelnia jest przestrzenią, którą można współtworzyć, a nie tylko w niej przebywać.

Kiedy w 2019 roku wspólnie z zespołem ACKiM UMCS Chatka Żaka oraz Narodowym Centrum Kultury rozpoczęliśmy ogólnopolskie badania nad kulturą studencką, wiedzieliśmy, że dotykamy obszaru, który pozostawał w cieniu – mimo że od zawsze stanowił jeden z fundamentów życia akademickiego. Raport *Diagnoza kierunków rozwoju kultury studenckiej* pokazał coś, co wielu z nas intuicyjnie przeczuwało – że kultura studencka jest jednym z najskuteczniejszych narzędzi budowania wspólnoty, przeciwdziałania samotności i wzmacniania dobrostanu młodych ludzi. Ujawnił też jednak dysproporcję – między potencjałem, a pozycją w strukturach uczelni, między oczekiwaniami studentów a realnymi możliwościami jednostek kultury.

Dla mnie – jako dyrektorki Akademickiego Centrum Kultury i Mediów UMCS Chatka Żaka i przewodniczącej Ogólnopolskiego Forum Kultury Studenckiej – ta diagnoza była kolejnym impulsem do działania. Upewniliśmy się, że jeśli chcemy mówić o kulturze studenckiej w sposób odpowiedzialny, musimy przyznać jej należne miejsce: w strategiach uczelni, w polityce publicznej, w świadomości decydentów. A przede wszystkim – w codzienności studentek i studentów.

Aby odpowiedzieć na te potrzeby, stworzyliśmy Ogólnopolskie Forum Kultury Studenckiej – nie jako wydarzenie, ale jako proces. Przestrzeń spotkania, dialogu, dzielenia się zasobami, konfrontowania wyzwań, ale też świętowania tego, co w kulturze studenckiej najcenniejsze: autentyczności, oddolności i odwagi młodych ludzi.

Dzisiejszy raport jest kontynuacją tej drogi. Prezentuje kondycję jednostek kultury studenckiej w Polsce, ale także pokazuje, w jakim stopniu kultura studencka wpływa na dobrostan psychiczny, poczucie sprawczości, relacje i decyzje edukacyjne młodych ludzi. Zebrane dane tworzą obraz środowiska, które – mimo ograniczeń finansowych, kadrowych i infrastrukturalnych – niesie ogromny potencjał rozwojowy dla uczelni, miast i całego systemu szkolnictwa wyższego.

Wierzę, że przyszłość kultury studenckiej w Polsce zależy od tego, czy potraktujemy ją nie jak koszt, lecz jako inwestycję: w rozwój młodych ludzi, w ich zdrowie psychiczne, w kapitał społeczny, kreatywność i innowacyjność.

Ten raport jest zaproszeniem – do odpowiedzialności, do współpracy, do systemowego myślenia. Jest również zapowiedzią, że jako środowisko kultury studenckiej nie ustaniemy w działaniach, dopóki kultura tworzona przez studentów i dla studentów nie otrzyma trwałych i godnych formalnych fundamentów.

Z wyrazami zaangażowania

Izabela Pastuszko

Dyrektorka i Przewodnicząca

Ogólnopolskie Forum Kultury Studenckiej – projekt ACKiM UMCS Chatka Żaka

■ 2019

Badania przeprowadzone przez ACKiM UMCS Chatka Żaka wraz z Narodowym Centrum Kultury i publikacja *Diagnozy kierunków rozwoju kultury studenckiej w Polsce*

- **Budowa sieci 15 jednostek** kultury studenckiej z całego kraju;
- **180 165 studentów** na macierzystych uczelniach zsieciovanych jednostek kultury studenckiej.

■ 2021

I Ogólnopolskie Forum Kultury Studenckiej – pierwsza wspólna inicjatywa łącząca środowisko

- **3 dni** przeglądu kultury studenckiej z całej Polski;
- blisko **40 zespołów artystycznych**;
- **118 artystycznych uczestników** z 11 szkół wyższych.

■ 2022

ŻakArt – edukacyjny wymiar kultury studenckiej

- **13 miast** akademickich z całej Polski;
- **37 wydarzeń** kulturalnych;
- **2 miesiące** wymian kulturalno-artystycznych;
- **132 studentów** prezentujących swoją działalność twórczą.

■ 2024

II Ogólnopolskie Forum Kultury Studenckiej

- **3 dni** wymiany doświadczeń, inspiracji i nawiązywania współpracy pomiędzy studentami, animatorami kultury, przedstawicielami uczelni i partnerami z różnych sektorów;
- warsztaty, występy artystyczne, panele dyskusyjne, wykłady, sesje posterowe;
- **13 jednostek** kultury studenckiej z całej Polski.

■ 2025

III Ogólnopolskie Forum Kultury Studenckiej (05-06.11.2025)

- bilans organizacyjny kultury studenckiej w Polsce;
- debata zogniskowana wokół narzędzi wspierających rozwój kultury studenckiej;
- podpisanie porozumienia inaugurującego pilotażowy projekt współpracy Miasta Lublin i Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w obszarze kultury studenckiej

Ogólnopolskie Forum Kultury Studenckiej – charakterystyka i misja

Ogólnopolskie Forum Kultury Studenckiej to najważniejsza ogólnopolska platforma wymiany doświadczeń w obszarze kultury studenckiej w Polsce. Celem forum jest rozwój, badanie i wsparcie kultury studenckiej poprzez budowanie sieci współpracy oraz przygotowanie gruntu pod centralny program wsparcia kultury studenckiej. Inicjatywa została powołana do życia w Akademickim Centrum Kultury i Mediów UMCS Chatka Żaka w Lublinie, które pełni funkcję koordynatora działań.

Forum skupia instytucje, organizacje i osoby zaangażowane w tworzenie oraz popularyzację kultury studenckiej. Działania zrzeszenia obejmują określanie potrzeb studentów, analizę warunków niezbędnych do rozwoju ich aktywności twórczej, a także opracowywanie rekomendacji dla programów wspierających tradycje akademickich centrów kultury w całym kraju. Ważnym elementem współpracy jest stała relacja z jednostkami zrzeszonymi i środowiskiem działającym w obszarze kultury studenckiej.

Misją Forum jest rozwój kompetencji animatorów kultury studenckiej oraz wspieranie nowych inicjatyw i rozwiązań systemowych. Forum tworzy platformę, która umożliwia młodym twórcom prezentację swoich osiągnięć, a zarazem diagnozuje wyzwania, przed którymi stoi sektor kultury studenckiej i akademickiej. Celem Ogólnopolskiego Forum Kultury Studenckiej jest wzmacnianie kultury studenckiej jako ważnego elementu środowiska akademickiego oraz zapewnienie jej stałego miejsca w strategiach rozwoju uczelni. Pracujemy nad optymalnymi rozwiązaniami i promujemy dobre praktyki, aby kultura studencka mogła się rozwijać dynamicznie i profesjonalnie. Forum dąży do ustalenia stałych ram finansowania systemowego sieci kultury studenckiej. Jednostki kultury studenckiej pełnią rolę centrum integracji i twórczości, wspierają dobrostan młodych ludzi i współtworzą rozwój społeczny oraz kreatywny kraju.

Kluczowym wydarzeniem inicjującym działalność Forum było Ogólnopolskie Forum Kultury Studenckiej, zorganizowane w ACKiM UMCS Chatka Żaka w Lublinie w dniach 20–22 października 2021 roku, podczas którego zaprezentowano analizę współczesnego uczestnictwa studentów w kulturze. Wydarzenie to stało się początkiem stałej, cyklicznej współpracy, której celem jest monitorowanie kierunków rozwoju kultury studenckiej w Polsce.

Pomysłodawczynią powołania Forum oraz jego przewodniczącą jest Izabela Pastuszko, Dyrektorka ACKiM UMCS Chatka Żaka.



ROZDZIAŁ 1

Kultura studencka w Polsce

1.1 Rys historyczny – tradycja, transformacja i współczesne uwarunkowania

Pojęcie kultury studenckiej ukształtowało się w Polsce po 1956 roku, w okresie przemian społeczno-politycznych i odwilży kulturowej. Wówczas termin ten zaczął funkcjonować obok takich kategorii jak „kultura chłopska” czy „kultura inteligencka”, opisując specyficzne zjawiska kulturowe tworzone przez młode pokolenie w trakcie studiów – na styku edukacji akademickiej, działalności artystycznej i formującej się tożsamości społecznej. Od samego początku kultura studencka miała charakter środowiskowy, wspólnotowy i w dużej mierze oddolny¹.

Lata 60., 70. i 80. XX wieku stanowiły okres szczególnego rozkwitu kultury studenckiej. To właśnie w tym czasie powstawały liczne zjawiska artystyczne i ruchy twórcze, które zapisały się w historii polskiej kultury – zwłaszcza w obszarze teatru studenckiego, kabaretu, piosenki autorskiej, poezji, sztuk wizualnych oraz działań parateatralnych. Akademickie ośrodki kultury stały się przestrzenią eksperymentu artystycznego, wolności wypowiedzi oraz formowania postaw krytycznych i obywatelskich młodego pokolenia.

Po 1989 roku kultura studencka zaczęła funkcjonować w nowym kontekście ustrojowym i organizacyjnym. Transformacja systemowa przyniosła pluralizację podmiotów kulturalnych – rozwój organizacji pozarządowych, samorządowych instytucji kultury oraz inicjatyw rynkowych. Jednocześnie następował stopniowy spadek znaczenia akademickich centrów kultury jako głównych animatorów życia kulturalnego studentów, co wiązało się m.in. ze zmianą modelu finansowania, decentralizacją działań kulturalnych oraz przekształceniami strukturalnymi uczelni.

Współcześnie kultura studencka funkcjonuje w warunkach masowości kształcenia wyższego oraz rosnącej różnorodności doświadczeń akademickich. Według danych Głównego Urzędu Statystycznego w roku akademickim 2024/2025 w polskich uczelniach kształciło się około 1,28 mln² studentów, co potwierdza, że środowisko akademickie jest jednym z największych potencjalnych odbiorców i współtwórców kultury w kraju. Pomimo istotnych zmian organizacyjnych, transformacji modeli uczestnictwa oraz osłabienia części tradycyjnych struktur kultury studenckiej obszar ten pozostaje ważnym elementem życia akademickiego. Kultura studencka adaptuje się do nowych realiów społecznych i technologicznych, wykorzystując współczesne media, formy oddolnej aktywności oraz sieci współpracy, jednocześnie zachowując swój wspólnotowy i formacyjny charakter.

Obecnie kultura studencka w Polsce obejmuje szerokie spektrum działań, w tym:

- działalność akademickich centrów kultury i ośrodków aktywności studenckiej,
- organizacje twórcze i zespoły artystyczne,
- koła naukowe oraz projekty popularyzujące naukę,

¹ Zobacz szerzej: S. Rogowski, M. Rauszer, *Kultura studencka okresu PRL. Media i działalność artystyczna*, Wydawnictwo Aspra, Warszawa 2019; T. Skoczek, *Kultura studencka: mit i rzeczywistość*, Krakowskie Wydawnictwo Akademickie Alma-Art, Kraków 1988; T. Skoczek, *Kultura studencka 1975-1989. Próba opisu zjawiska*, „Niepodległość i pamięć” 2011, 18 (3-4), s. 155-176.

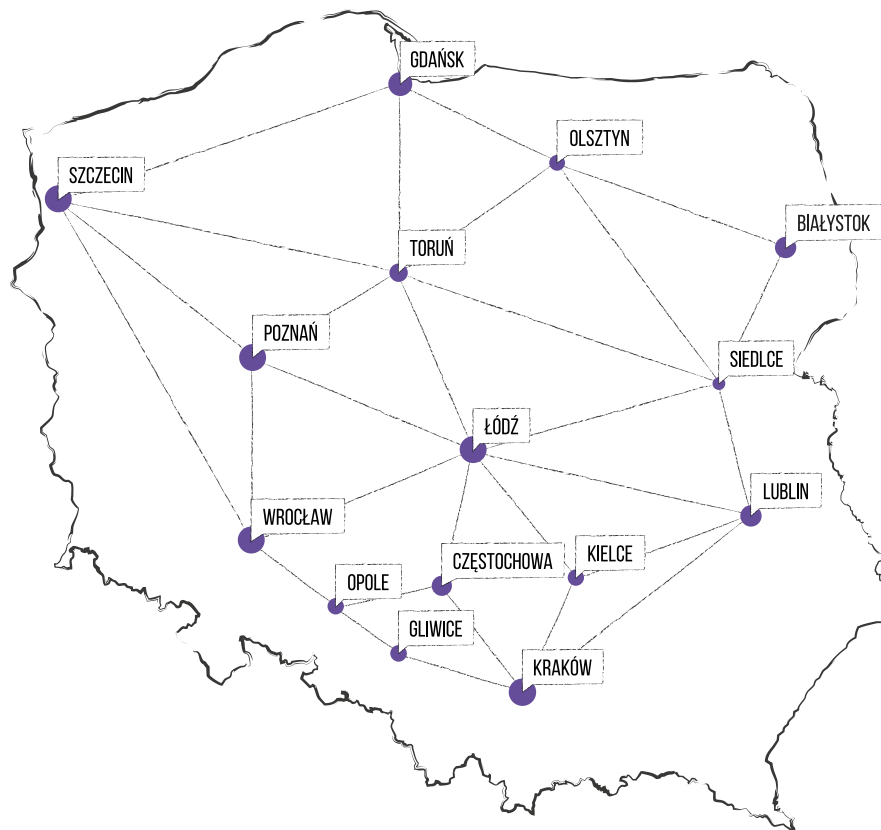
² Główny Urząd Statystyczny, *Szkolnictwo wyższe w roku akademickim 2024/2025 – stan na 31 grudnia 2024 r.*, 2025. <https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/edukacja/edukacja/szkolnictwo-wyzsze-w-roku-akademickim-20242025%2C8%2C11.html> (dostęp: 04.11.2025).

- festiwale, przeglądy, rezydencje artystyczne i interdyscyplinarne projekty twórcze,
- oddolne inicjatywy studenckie, realizowane zarówno w przestrzeniach uczelni, jak i miast akademickich.

Tak rozumiana kultura studencka pozostaje ważnym obszarem formowania kompetencji społecznych, twórczych i obywatelskich młodych ludzi oraz istotnym elementem potencjału kulturotwórczego polskich uczelni i miast akademickich.

1.2 III Ogólnopolskie Forum Kultury Studenckiej. Relacje w komunikacji: sieci kultury – kontekst wydarzenia

III edycja Ogólnopolskiego Forum Kultury Studenckiej zgromadziła przedstawicieli 12 z 15 jednostek kultury studenckiej z całej Polski, a także reprezentantów instytucji kultury, władz uczelni, studentów i doktorantów, samorządów studenckich i doktoranckich, organizacji pozarządowych, ekspertów oraz badaczy kultury, a także przedstawicieli administracji publicznej i ministerstw. Forum stało się przestrzenią dialogu między różnymi poziomami funkcjonowania kultury studenckiej – od działań oddolnych po perspektywę instytucjonalną i systemową.



Jednostki kultury studenckiej działające przy uczelniach wyższych w Polsce pełnią wiele funkcji: artystyczne, społeczno-integracyjne, edukacyjne, profilaktyczne oraz promocyjne. Są one miejscem rozwoju twórczego studentów, budowania wspólnoty akademickiej, wzmacniania kompetencji społecznych oraz przeciwdziałania izolacji i kryzysom zdrowia psychicznego. Jednocześnie funkcjonują w rozproszonym i niespójnym systemie finansowania, często uzależnionym od projektów krótkoterminowych, bez stabilnych ram strategicznych na poziomie uczelni.

Funkcje jednostki kultury studenckiej:

- „brama wejścia” studenta do życia akademickiego,
- miejsce rozwoju talentów i kompetencji społecznych,
- istotny element integracji w dużych, anonimowych uczelniach,
- budowanie więzi student-uczelnia, student-miasto,
- tworzenie przestrzeni do eksperymentowania artystycznego i naukowego,
- kształtowanie środowiska generującego innowacje społeczne.

Kultura studencka w Polsce pozostaje zjawiskiem silnym, różnorodnym i o dużym potencjale twórczym:

- **1 280 096 studentów** (2024/2025)³,
- **352 uczelnie**⁴,
- **31 miast akademickich** o największym potencjale kulturotwórczym⁵.

Jednocześnie badania wskazują, że:

- **87% studentów** deklaruje zainteresowanie uczestnictwem w kulturze⁶,
- **57%** z nich jest aktywna twórczo z czego **22%** w stopniu wysokim⁷.

Potwierdza to, że kultura studencka stanowi istotny element doświadczenia akademickiego młodego pokolenia.

Zakres kultury studenckiej obejmuje działalność akademickich ośrodków kultury, zespołów artystycznych, mediów akademickich, klubów, organizacji studenckich oraz inicjatyw oddolnych. Jest to przestrzeń kreacji, integracji, edukacji oraz profilaktyki zdrowia psychicznego, w której kultura pełni funkcję nie tylko artystyczną, lecz także społeczną i rozwojową.

Pomimo rosnącej skali aktywności oraz wyraźnie dostrzegalnego wpływu kultury studenckiej na dobrostan, integrację i rozwój kompetencji studentów, sektor ten funkcjonuje w warunkach licznych ograniczeń strukturalnych. Analiza danych ankietowych, prezentacji eksperckich oraz głosów uczestników III Ogólnopolskiego Forum Kultury Studenckiej wskazuje, że problemy te mają charakter systemowy, a nie incydentalny.

³ Główny Urząd Statystyczny, dz. cyt.

⁴ Tamże.

⁵ *Akademickość polskich miast (II)*, red. J. Nowak, M. Wieteska, Polski Instytut Ekonomiczny, Warszawa 2023.

⁶ A. Kolasa-Nowak, I. Pastuszko, A. Stawicki, I. Woźniak-Kostecka, *Diagnoza kierunków rozwoju kultury studenckiej w Polsce*, Wydawnictwo UMCS, Lublin 2020, s.26.

⁷ Tamże, s. 50-53.

Kultura studencka w Polsce rozwija się w dużej mierze dzięki zaangażowaniu oddolnemu oraz determinacji niewielkich zespołów organizacyjnych. Brakuje jednak stabilnych ram instytucjonalnych, które umożliwiałyby jej długofalowy rozwój, profesjonalizację i równomierny dostęp do zasobów. W efekcie potencjał kulturotwórczy studentów pozostaje w wielu przypadkach niewykorzystany lub realizowany w warunkach nadmiernego obciążenia organizacyjnego.

Szczególnie istotnym problemem jest brak systemowego uznania kultury studenckiej jako elementu strategii rozwoju uczelni. W większości instytucji nie funkcjonują spójne strategie w tym obszarze, a finansowanie działalności kulturalnej pozostaje uzależnione niemal wyłącznie od środków uczelnianych, często o charakterze krótkoterminowym. Towarzyszy temu niska świadomość decydentów dotycząca wpływu kultury na retencję studentów, przeciwdziałanie drop-outowi oraz zdrowie psychiczne młodych ludzi.

Dodatkowym wyzwaniem są nierówności infrastrukturalne i kadrowe w jednostkach kultury studenckiej różnych ośrodków akademickich. Ograniczony dostęp do infrastruktury, niedobór wyspecjalizowanych kadr oraz zatrudnienie projektowe utrudniają planowanie długofalowych działań i ograniczają zdolność jednostek do rozwoju sieci współpracy – zarówno na poziomie lokalnym, jak i ogólnopolskim.

Identyfikacja barier rozwojowych i problemów systemowych stanowi niezbędny punkt wyjścia do formułowania rekomendacji. Ich przezwyciężenie wymaga skoordynowanych działań uczelni, ministerstw, miast akademickich oraz instytucji wspierających kulturę, a także włączenia kultury studenckiej w główny nurt polityk publicznych dotyczących szkolnictwa wyższego i kultury polskiej.

Prezentacje i analizy przedstawione podczas III Ogólnopolskiego Forum Kultury Studenckiej⁸ pokazały, że jednostki kultury studenckiej, mimo zróżnicowanych modeli działania, posiadają duży potencjał współpracy i sieciowania:

- 12 jednostek współpracuje z ponad **100 instytucjami kultury**,
- każda jednostka prowadzi rocznie średnio **ponad 50 projektów** z wydziałami uczelni,
- średnio **500 studentów rocznie** angażuje się w projekty kulturalne jednostki⁹.

Jednostki pełnią funkcje:

- **integracyjną** – budują wspólnotę, przeciwdziałają samotności,
- **edukacyjną** – rozwijają kompetencje społeczne i artystyczne,
- **profilaktyczną** – wspierają dobrostan psychiczny,
- **wizerunkową** – wzmacniają markę uczelni i miasta,
- **popularyzatorską** – łączą naukę z kulturą,
- **kulturotwórczą** – kształtują tożsamość i zapewniają ciągłość kultury akademickiej.

⁸ Pełne omówienie przywołanych prezentacji oraz analiz zawarto w rozdziale II niniejszej publikacji.

⁹ Dane uśrednione na podstawie wyników ankiety przeprowadzonej w 12 ośrodkach kultury studenckiej w okresie od lipca do września 2025 r. – szerzej o badaniu w niniejszej publikacji na stronie 35, kwestionariusz ankiety stanowi załącznik nr 2.

Dane te potwierdzają, że kultura studencka już dziś tworzy rozbudowaną sieć relacji, która może stać się podstawą krajowego systemu wsparcia. W tym kontekście coraz wyraźniej ujawnia się potrzeba współdziałania jednostek kultury studenckiej w formie koordynowanej sieci, umożliwiającej:

- wymianę dobrych praktyk,
- realizację wspólnych projektów,
- ujednolicenie standardów działania,
- wzajemne wsparcie organizacyjne i eksperckie,
- zwiększenie widoczności kultury studenckiej w skali ogólnopolskiej.

1.3 Cele III Ogólnopolskie Forum Kultury Studenckiej

III Ogólnopolskie Forum Kultury Studenckiej koncentrowało się na zbudowaniu fundamentów ogólnopolskiej sieci współpracy oraz wypracowaniu kierunków działań prowadzących do stworzenia spójnego i trwałego modelu funkcjonowania kultury studenckiej w Polsce. Celem Forum było stworzenie ogólnopolskiej przestrzeni dialogu, diagnozy i współpracy wokół kultury studenckiej jako istotnego elementu systemu szkolnictwa wyższego i życia społeczno-kulturowego.

1.3.1 Cele diagnostyczne i analityczne

Wśród celów diagnostycznych i analitycznych III Ogólnopolskiego Forum Kultury Studenckiej znajdują się następujące zagadnienia:

- przeprowadzenie diagnozy stanu organizacyjnego, finansowego i programowego jednostek kultury studenckiej działających przy uczelniach wyższych w Polsce,
- analiza roli kultury studenckiej w strukturze uczelni oraz jej znaczenia dla doświadczenia akademickiego studentów,
- ocena wpływu uczestnictwa w kulturze studenckiej na dobrostan psychiczny, integrację społeczną i poczucie przynależności do wspólnoty akademickiej,
- identyfikacja potencjału kultury studenckiej w przeciwdziałaniu zjawisku rezygnacji ze studiów (drop-out).

1.3.2 Cele strategiczne i systemowe

Do celów strategicznych i systemowych III Ogólnopolskiego Forum Kultury Studenckiej zalicza się:

- wypracowanie rekomendacji systemowych dotyczących funkcjonowania i finansowania kultury studenckiej, adresowanych do władz uczelni oraz administracji publicznej,
- określenie kierunków działań na rzecz włączenia kultury studenckiej do strategii rozwoju uczelni i polityk publicznych,
- sformułowanie podstaw do budowy ogólnopolskiego modelu wsparcia kultury studenckiej.

1.3.3 Cele środowiskowe i sieciujące

W obszarze celów środowiskowych i sieciujących III Ogólnopolskiego Forum Kultury Studenckiej ujęto:

- wzmocnienie współpracy pomiędzy jednostkami zrzeszonymi w ramach Forum Kultury Studenckiej,
- wymianę dobrych praktyk oraz prezentację efektów realizowanych projektów kulturalnych i edukacyjnych,
- integrację środowiska jednostek kultury studenckiej, studentów, doktorantów, samorządów oraz instytucji partnerskich.

1.3.4 Cele komunikacyjne i rozwojowe

Cele komunikacyjne i rozwojowe III Ogólnopolskiego Forum Kultury Studenckiej obejmują:

- zbudowanie trwałej, ogólnopolskiej platformy komunikacji i wymiany wiedzy pomiędzy jednostkami kultury studenckiej oraz uczelniami,
- zwiększenie widoczności kultury studenckiej w debacie publicznej oraz w środowisku akademickim,
- wzmocnienie roli Forum Kultury Studenckiej jako reprezentatywnego głosu środowiska w dialogu z decydentami.

1.4 Założenia debaty

Debata prowadzona w ramach III Ogólnopolskiego Forum Kultury Studenckiej miała charakter bezprecedensowy. Było to pierwsze w Polsce spotkanie, podczas którego przy jednym stole zasiedli przedstawiciele tak wielu różnych środowisk zaangażowanych w funkcjonowanie kultury studenckiej – w tym reprezentanci ministerstw, władz uczelni, jednostek kultury studenckiej, studenci i doktoranci, samorządy studenckie i doktoranckie, instytucje kultury, organizacje pozarządowe oraz badacze¹⁰. Skala i różnorodność uczestników nadały debacie rangę wydarzenia przełomowego w budowaniu ogólnopolskiego dialogu na temat kultury studenckiej jako istotnego elementu systemu szkolnictwa wyższego i polityki kulturalnej.

Debata III Ogólnopolskiego Forum Kultury Studenckiej została zaprojektowana jako element długofalowego procesu budowania spójnego podejścia do kultury studenckiej w Polsce. Jej celem nie było jedynie omówienie bieżących wyzwań, lecz stworzenie przestrzeni do pogłębionej refleksji oraz wypracowania rozwiązań o charakterze systemowym. Przyjęte założenia debaty uwzględniały złożoność ekosystemu akademickiego oraz konieczność integrowania różnorodnych perspektyw.

¹⁰ Lista wszystkich uczestników debaty III Ogólnopolskiego Forum Kultury Studenckiej. Relacje w komunikacji: sieci kultury stanowi załącznik nr 1 do niniejszej publikacji.

Debata opierała się na następujących założeniach:

- **Uczestnictwo wszystkich kluczowych podmiotów ekosystemu akademickiego** – w dyskusjach udział wzięli przedstawiciele władz uczelni, jednostek kultury studenckiej, studenci i doktoranci, samorządy studenckie i doktoranckie, instytucje kultury, organizacje pozarządowe, badacze oraz przedstawiciele administracji publicznej, co pozwoliło na wielostronne ujęcie omawianych zagadnień.
- **Koncentracja na rozwiązaniach systemowych** – dyskusja została ukierunkowana na identyfikację trwałych mechanizmów wsparcia kultury studenckiej, wykraczających poza działania doraźne i projektowe, z myślą o długofalowej stabilizacji i rozwoju tego obszaru.
- **Łączenie perspektyw instytucjonalnych i środowiskowych** – debata integrowała punkt widzenia uczelni, studentów i doktorantów, miast akademickich oraz instytucji kultury, podkreślając współodpowiedzialność za rozwój kultury studenckiej.
- **Oparcie dyskusji na badaniach i danych** – istotnym elementem debaty było wykorzystanie wyników badań, analiz i diagnoz, które stanowiły punkt odniesienia dla formułowanych wniosków i rekomendacji.
- **Procesowy charakter debaty** – Forum zostało zaplanowane jako kolejny etap długofalowych działań środowiska kultury studenckiej, a nie jednorazowe wydarzenie, z jasno określoną perspektywą kontynuacji prac, monitorowania efektów i dalszego rozwijania współpracy.

Tak sformułowane założenia debaty umożliwiły pogłębioną, merytoryczną dyskusję oraz stworzyły podstawy do wypracowania rekomendacji odpowiadających rzeczywistym potrzebom i wyzwaniom kultury studenckiej w Polsce.

1.5 Kluczowe wątki debaty III Ogólnopolskiego Forum Kultury Studenckiej. Relacje w komunikacji: sieci kultury.

Debata podczas III Ogólnopolskiego Forum Kultury Studenckiej została osadzona w perspektywie relacyjnej – kultura studencka była analizowana nie jako zbiór pojedynczych działań, lecz jako sieć powiązań między studentami, uczelniami, miastami, instytucjami kultury oraz administracją publiczną.

Dyskusja została podzielona na dwa bloki tematyczne. Pierwszy, zatytułowany „Kultura studencka jako element strategii uczelni”, dedykowany był środowisku akademickiemu i skupiał się na roli kultury w strategiach rozwoju uczelni, budowaniu tożsamości akademickiej oraz wspieraniu kompetencji miękkich studentów. Drugi blok, pt. „Kultura studencka w mieście akademickim – alianse międzyinstytucjonalne”, skierowany był do instytucji i podmiotów zewnętrznych wobec uczelni, które mają istotny wpływ na kształtowanie lokalnej oferty kulturalnej, współpracę z młodymi ludźmi oraz rozwój społeczno-kulturalny miasta.

Dwudzielna struktura debaty umożliwiła wielowymiarowe spojrzenie na kulturę studencką, uwzględniając jej znaczenie dla rozwoju środowiska akademickiego, budowania więzi społecznych oraz kształtowania współpracy między uczelniami a lokalnymi instytucjami kultury i administracją publiczną. Poniżej zaprezentowano syntetyczną relację z najważniejszych zagadnień, które wyłoniły się w trakcie dyskusji.

1.5.1 BLOK I – Kultura studencka jako element strategii uczelni

GLÓWNE WĄTKI DYSKUSJI

Kultura studencka jako element misji i strategii uczelni

Uczestnicy debaty zgodnie podkreślali, że kultura studencka powinna być postrzegana jako integralny komponent strategii rozwoju uczelni, a nie jako działalność peryferyjna. Wskazywano, że jej wpływ wykracza poza sferę artystyczną, obejmując dobrostan psychiczny studentów, integrację środowiska akademickiego, rozwój kompetencji społecznych oraz budowanie tożsamości uczelni.

Prof. dr hab. Radosław Dobrowolski, Rektor Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, podkreślił, że kultura studencka, obok swojej funkcji kulturotwórczej, odgrywa dziś istotną rolę w kształtowaniu dobrostanu studentów oraz wpływa na jakość procesu studiowania. Zwrócił uwagę, że w dynamicznie zmieniającym się i coraz bardziej złożonym otoczeniu społecznym aktywność kulturalna staje się ważnym elementem budowania odporności psychicznej i wspólnotowości w środowisku akademickim. Wskazał również, że kultura studencka nie ogranicza się wyłącznie do przestrzeni uczelni, lecz odzwierciedla szersze procesy i napięcia obecne w życiu społecznym. W tym kontekście podkreślił odpowiedzialność szkół wyższych za tworzenie warunków sprzyjających jej rozwojowi.

W szczególności zwrócił uwagę na:

- znaczenie kultury studenckiej jako narzędzia wspierania dobrostanu i jakości doświadczenia studiowania,
- rolę uczelni w definiowaniu nowych wyzwań i kierunków rozwoju kultury studenckiej w zmieniającym się otoczeniu społecznym.

Dr hab. Piotr Wachowiak, prof. SGH, Członek Prezydium Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich, wskazywał, że rozwój kultury studenckiej wymaga trzech podstawowych filarów: *finansów, infrastruktury i organizacji*. Zwracał uwagę, że tylko nieliczne uczelnie dysponują własną, dobrze wyposażoną infrastrukturą kulturalną, a pozostałe zmuszone są do poszukiwania przestrzeni zewnętrznych. Podkreślał również znaczenie wsparcia w zakresie promocji kultury studenckiej oraz zapewnienia możliwości udziału studentów w wydarzeniach i festiwalach międzynarodowych.

Prof. dr hab. Zbigniew Pastuszak, Prorektor ds. Rozwoju i Współpracy z Gospodarką Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, akcentował, że kultura studencka została ujęta w nowych celach strategicznych UMCS, zarówno w obszarze kultury organizacyjnej, jak i szerzej rozumianej kultury instytucjonalnej uczelni. Zwracał uwagę, że problemy studentów nie zawsze wynikają z braku kompetencji życiowych, lecz często z presji rynku pracy i łączenia studiów z aktywnością zawodową.

GLÓWNE WĄTKI DYSKUSJI

Dobrostan psychiczny i przeciwdziałanie drop-outowi

Kultura studencka była wielokrotnie wskazywana jako narzędzie wspierające zdrowie psychiczne studentów oraz działające profilaktycznie wobec zjawiska rezygnacji ze studiów. Podkreślano, że uczestnictwo w kulturze buduje więź z uczelnią, poczucie sensu studiowania oraz trwałe relacje społeczne, których brak jest jedną z kluczowych przyczyn drop-outu. Wątek drop-outu był analizowany zarówno w perspektywie etycznej, jak i ekonomicznej.

Prof. dr hab. Piotr Ślósarz, Prorektor ds. Studiów Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu, wskazywał, że niski poziom drop-outu na jego uczelni współwystępuje z silną aktywnością ze społów artystycznych i muzycznych. Podkreślał, że przeciwdziałanie drop-outowi to:

- z jednej strony moralne zobowiązanie wobec studentów doświadczających samotności i wykluczenia,
- z drugiej strony konkretny interes ekonomiczny uczelni, samorządów i państwa.

GLÓWNE WĄTKI DYSKUSJI

Finansowanie i stabilność jednostek kultury studenckiej

Jednym z centralnych tematów była potrzeba stabilnych, przewidywalnych mechanizmów finansowania jednostek kultury studenckiej. Wskazywano na nadmierną zależność od środków uczelnianych oraz brak odrębnych programów systemowych na poziomie krajowym. Rozważano wprowadzenie specjalnych instrumentów finansowych dla kultury studenckiej.

Dr hab. Urszula Patocka-Sigłowy, prof. UG, Prorektor ds. Studenckich Uniwersytetu Gdańskiego, postulowała utworzenie celowych grantów ministerialnych przeznaczonych wyłącznie na kulturę akademicką, odróżniając ją od szeroko rozumianej aktywności studenckiej. Jednocześnie wskazała, że możliwe są zmiany niewymagające dodatkowych środków – np. modyfikacja zasad przyznawania stypendiów w taki sposób, aby doceniały one również zaangażowanie artystyczne i sportowe.

Julia Bednarska-Leśniak, Przewodnicząca Parlamentu Studentów RP, zwracała uwagę, że kultura studencka jest pomijana w dokumentach strategicznych na szczeblu centralnym. Postulowała:

- rozszerzenie katalogu indywidualnej organizacji studiów dla studentów zaangażowanych w kulturę,
- tworzenie uczelnianych funduszy stypendialnych wykraczających poza ustawowe minimum,
- silniejsze wykorzystanie samorządu studentów jako ustawowego narzędzia wspierania kultury studenckiej.

GLÓWNE WĄTKI DYSKUSJI

Profesjonalizacja i warunki organizacyjne

Dyskusja ujawniła wyzwania związane z ograniczonymi zasobami kadrowymi, przeciążeniem organizacyjnym oraz brakiem narzędzi ewaluacji działań kulturalnych. Podkreślano konieczność wzmacniania kompetencji zespołów jednostek kultury studenckiej oraz uznania ich roli w strukturach uczelni.

Prof. dr hab. Iwona Hofman, Dyrektor Instytutu Nauk o Komunikacji Społecznej i Mediach Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, Członkini Rady Programowej ACKiM UMCS Chatka Żaka, postulowała:

- uruchomienie pilotażowych badań ogólnopolskich nad potrzebami studentów w kontekście zdrowia psychicznego, drop-outu i popularyzacji nauki,
- wzmocnienie roli kultury akademickiej w planowanym drugim filarze ewaluacji, szczególnie w obszarze upowszechniania,
- systemowe wsparcie mediów akademickich, m.in. poprzez zwiększenie kosztochłonności kierunków medjoznawczych, co przyniosłoby korzyści uczelniom, studentom oraz rynkowi.

GLÓWNE WĄTKI DYSKUSJI

Rola ministerstw i instytucji centralnych

W debacie akcentowano potrzebę współpracy Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego oraz Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego w tworzeniu spójnego systemu wsparcia kultury studenckiej, obejmującego zarówno programy grantowe, jak i rozwiązania legislacyjne.

Barbara Szelewa-Kropiwnicka, Dyrektor Departamentu Analiz Strategicznych i Popularyzacji Nauki Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego, zwracała uwagę na paradoks polegający na tym, że kultura, mimo udokumentowanego wpływu na jakość funkcjonowania studentów, jest często pierwszym obszarem podlegającym cięciom budżetowym. Podkreślała potrzebę włączenia kultury studenckiej do badań nad dobrostanem studentów.

1.5.2 BLOK II – Kultura studencka w mieście akademickim – alianse międzyinstytucjonalne

GLÓWNE WĄTKI DYSKUSJI

Kultura studencka jako element tożsamości miast akademickich

Wskazywano, że kultura studencka współtworzy tożsamość i wizerunek miasta akademickiego, przyciągając młodych ludzi oraz wzmacniając jego potencjał kulturotwórczy. Miasta akademickie postrzegane były jako naturalni partnerzy uczelni w rozwijaniu oferty kulturalnej.

Rafał Koziński, Dyrektor Centrum Kultury w Lublinie, jednoznacznie podkreślał, że bez UMCS i ACKiM UMCS Chatka Żaka Lublin nie zostałby wybrany na Europejską Stolicę Kultury. Kultura studencka została wpisana w aplikację ESK jako jeden z kluczowych zasobów miasta, co potwierdza jej realny wpływ na rozwój i wizerunek miasta akademickiego.

GLÓWNE WĄTKI DYSKUSJI

Partnerstwo uczelnia-miasto-instytucje kultury

Uczestnicy debaty podkreślali znaczenie trwałych aliansów między uczelniami, jednostkami kultury studenckiej, samorządami oraz miejskimi instytucjami kultury. Współpraca ta była postrzegana nie tylko jako narzędzie promocji, lecz jako wspólna odpowiedzialność za rozwój kapitału społecznego i kreatywnego.

Michał Rydzewski, Wicedyrektor Narodowego Centrum Kultury, akcentował znaczenie:

- oddolnych inicjatyw jako punktu wyjścia do budowania systemów wsparcia,
- partnerstwa między jednostkami kultury studenckiej, instytucjami kultury i samorządami,
- holistycznego podejścia do kultury, wykraczającego poza sektorowy podział.

Podkreślał, że programy NCK już dziś wspierają współpracę międzyinstytucjonalne, a zaproponowane w Lublinie formalne nawiązanie współpracy samorządowej instytucji kultury z jednostką kultury studenckiej może stanowić model do powielania w innych częściach kraju.

GLÓWNE WĄTKI DYSKUSJI

Wspólne polityki i narzędzia wsparcia

Dyskutowano o potrzebie tworzenia spójnych lokalnych polityk kulturalnych, które uwzględniałyby kulturę studencką jako ważny element strategii rozwoju miasta. Wskazywano na konieczność tworzenia wspólnych programów, organizowania rezydencji artystycznych, udostępniania infrastruktury oraz wspólnych kampanii promocyjnych.

GLÓWNE WĄTKI DYSKUSJI

Integracja środowiska akademickiego z kulturą miejską

Podkreślano rolę projektów kulturalnych jako narzędzi integrujących studentów z mieszkańcami miast oraz instytucjami kultury, sprzyjających budowaniu trwałych relacji i przeciwdziałających izolacji środowiska akademickiego.

W dyskusji podkreślano, że:

- kultura studencka wzmacnia kapitał społeczny miasta,
- projekty kulturalne integrują studentów z mieszkańcami,
- trwałe alianse instytucjonalne są warunkiem długofalowego oddziaływania kultury studenckiej.

GLÓWNE WĄTKI DYSKUSJI

Długofalowość i trwałość współpracy

Jednym z kluczowych wniosków było wskazanie potrzeby przejścia od projektowej, incydentalnej współpracy do długoterminowych modeli partnerstwa, opartych na jasno określonych celach i mechanizmach finansowania.

Znaczenie debaty dla dalszych działań

Deбата potwierdziła, że kultura studencka stanowi strategiczny zasób systemu szkolnictwa wyższego oraz miast akademickich, którego znaczenie wykracza daleko poza sferę działalności artystycznej, jak i że jest przestrzenią wspólnej odpowiedzialności uczelni, miast, instytucji kultury i administracji publicznej. Wpływ kultury studenckiej obejmuje obszary dobrostanu psychicznego, integracji społecznej oraz rozwoju kompetencji przyszłości, a także budowania trwałych relacji między uczelniami, studentami i otoczeniem miejskim.



Moment podpisania porozumienia. Od lewej: Dyrektor Centrum Kultury w Lublinie Rafał Kosiński, Zastępca Prezydenta ds. Kultury, Sportu i Partycypacji Beata Stepaniuk-Kuśmierzak, Rektor UMCS prof. dr hab. Radosław Dobrowolski, Dyrektorka ACKiM UMCS Chatka Żaka Izabela Pastuszko

1.6 Pilotażowy projekt współpracy międzyinstytucjonalnej jako realizacja postulatów Forum

Wypracowane wnioski i rekomendacje stały się podstawą do podpisania podczas III Ogólnopolskiego Forum Kultury Studenckiej porozumienia inaugurującego pilotażowy projekt współpracy Miasta Lublin i Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w obszarze kultury studenckiej. Dyskusja prowadzona w ramach Forum jednoznacznie wskazała, że przejście od modelu incydentalnych działań do trwałych aliansów międzyinstytucjonalnych wymaga formalizacji partnerstwa oraz określenia wspólnych celów strategicznych. Odpowiedzią na tę potrzebę stało się zainicjowane przez ACKiM UMCS Chatka Żaka porozumienie z Centrum Kultury w Lublinie, jako współpraca dwóch kluczowych podmiotów kształtujących ekosystem kultury w mieście akademickim. Projekt ten stanowi praktyczne wdrożenie postulatów dotyczących integracji środowiska akademickiego z miejskim sektorem kultury oraz budowania wspólnych narzędzi wsparcia. Jednocześnie wpisuje się on w szerszą strategię wzmacniania roli akademickości w rozwoju miasta oraz konsolidacji potencjałów instytucjonalnych wokół długofalowych celów programowych. Tym samym porozumienie nie jest jedynie deklaracją współpracy, lecz operacyjnym krokiem w kierunku modelowego rozwiązania, które może zostać poddane ewaluacji i upowszechnione jako dobra praktyka. Poniżej zaprezentowano ramy koncepcyjne i operacyjne projektu, stanowiące rozwinięcie przyjętego porozumienia.

Założenia współpracy pomiędzy Akademickim Centrum Kultury i Mediów UMCS Chatka Żaka a Centrum Kultury w Lublinie

Pilotażowy projekt współpracy instytucji akademickiej i miejskiej w obszarze kultury wspierany merytorycznie przez Narodowe Centrum Kultury

1. Idea i kontekst współpracy

Współpraca pomiędzy **Akademickim Centrum Kultury i Mediów UMCS Chatka Żaka a Centrum Kultury w Lublinie** stanowi wspólne przedsięwzięcie dwóch jednostek afiliowanych odpowiednio przy **Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej i Mieście Lublin**. Na poziomie instytucjonalnym jest to współdziałanie dwóch ważnych ośrodków życia kulturalnego miasta, lecz w szerszej perspektywie – to symboliczna i praktyczna współpraca na linii Uczelnia-Miasto w obszarze kultury i edukacji.

Projekt ma charakter pilotażowy. Objęty zostanie patronatem Narodowego Centrum Kultury. Narodowe Centrum Kultury z racji swoich działań może być dla inicjatywy istotnym partnerem jako podmiot doradczy i wspierający cały proces budowania modelu – w zamyśle pomysłodawców ma to być projekt stanowiący modelowy przykład współdziałania instytucji akademickich i miejskich, mogący stać się inspiracją i punktem odniesienia dla podobnych inicjatyw w innych ośrodkach w Polsce.

Współpraca ta wpisuje się w szerszy kontekst przygotowań Lublina do pełnienia funkcji **Europejskiej Stolicy Kultury 2029**, której hasłem przewodnim jest **RE:UNION** – spotkanie, powrót do wspólnoty, łączenie środowisk, doświadczeń i idei poprzez kulturę. Inicjatywa ta ma na celu **łączenie potencjałów instytucji, środowisk i ludzi**, a także wzmacnianie roli akademickości jako kluczowego wyróżnika Lublina na mapie polskich miast kultury.

2. Misja i cele projektu

Misją współpracy jest tworzenie trwałych mostów pomiędzy środowiskiem akademickim a miejskim sektorem kultury, tak aby ich działania wzajemnie się uzupełniały, inspirowały i wzmacniały.

Cele strategiczne projektu:

- **Budowanie modelu współpracy Uczelni i Miasta w kulturze** – tworzenie wzorca współdziałania opartego na dialogu, wymianie kompetencji i wspólnym planowaniu działań.
- **Efektywne wykorzystanie zasobów obu instytucji** – optymalne wykorzystanie zasobów kadrowych, przestrzennych, infrastrukturalnych i programowych obu podmiotów w celu zwiększenia zasięgu i jakości oferty kulturalnej.
- **Tworzenie nowych pól współpracy i innowacji w kulturze** – inicjowanie nowych możliwości współdziałania poprzez projekty artystyczne, edukacyjne i animacyjne łączące różne środowiska.
- **Rozwijanie kadr i talentów** – wykorzystanie potencjału środowiska studenckiego i młodych artystów w realizacji wspólnych przedsięwzięć.
- **Integracja i poszerzanie kręgu odbiorców kultury** – spotkanie publiczności akademickiej i miejskiej, twórców profesjonalnych i młodych adeptów sztuki.

- **Promowanie dobrych praktyk i nowych modeli współdziałania** – popularyzacja efektywnych strategii i nowatorskich form współpracy, które mogą być replikowane w innych miastach i instytucjach.
- **Wzmocnienie wizerunku Lublina jako miasta akademickiego i kulturalnego** – promowanie Lublina jako miejsca, gdzie nauka, sztuka i społeczność współtworzą spójną przestrzeń rozwoju.

3. Główne obszary współpracy

a) Wymiana kadr i kompetencji

- Czasowe i projektowe współdziałanie zespołów Chatki Żaka i CK w realizacji wspólnych przedsięwzięć.
- Wspólne szkolenia, warsztaty i programy dla studentów, animatorów i pracowników instytucji kultury.
- Tworzenie ścieżek rozwoju zawodowego dla młodych twórców i animatorów poprzez praktykę w realnych projektach artystycznych.

b) Wspólne projekty artystyczne i programowe

- Realizacja spektakli, koncertów, festiwali, wystaw i projektów interdyscyplinarnych.
- Wykorzystywanie potencjału środowiska studenckiego w profesjonalnych przedsięwzięciach artystycznych.
- Tworzenie projektów w duchu RE:UNION – łączenia różnych grupy społecznych, pokoleń i nurtów artystyczne.

c) Edukacja i animacja kultury

- Organizacja warsztatów, laboratoriów twórczych i działań artystyczno-edukacyjnych.
- Wsparcie projektów studenckich oraz inicjatyw oddolnych, które przenikają do przestrzeni miejskiej.
- Promowanie kultury jako przestrzeni wspólnoty, dialogu i kreatywnego uczenia się.

d) Wykorzystanie przestrzeni i zasobów

- Wzajemne udostępnianie sal, scen, pracowni, studiów medialnych i zaplecza technicznego.
- Wspólne planowanie wydarzeń i kalendarzy w celu zwiększenia ich efektywności i zasięgu.
- Działania zmierzające do optymalizacji wykorzystania zasobów obu instytucji w zakresie wydajności.

e) Promocja i komunikacja

- Wspólna identyfikacja wizualna i narracja komunikacyjna projektu w duchu RE:UNION – spotkania w kulturze.

- Prezentacja efektów współpracy na forach branżowych, konferencjach i w przestrzeni publicznej.
- Budowanie wizerunku Lublina jako laboratorium nowych modeli współpracy w kulturze.

4. Znaczenie i korzyści

Korzyści Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej i ACKiM UMCS Chatka Żaka:

- wzmocnienie roli ACKiM UMCS Chatka Żaka jako ośrodka rozwoju kadr kultury i miejsca spotkań artystycznych,
- lepsze wykorzystanie potencjału studentów i kadry w działaniach miejskich i krajowych,
- zacieśnienie relacji uczelni z miastem i lokalnym sektorem kultury.

Korzyści Centrum Kultury i Miasta Lublin:

- dostęp do twórczego potencjału środowiska akademickiego i nowej publiczności,
- rozszerzenie działań o komponent edukacyjny i artystyczny realizowany wspólnie z uczelnią,
- wzmocnienie pozycji Lublina jako miasta akademickiego i innowacyjnego w kulturze.

Korzyści sektorów nauki i kultury w Polsce:

- opracowanie **replikowalnego modelu współpracy** możliwego do zastosowania w innych miastach i instytucjach,
- promowanie idei RE:UNION jako wartościowego paradygmatu łączenia ludzi i środowisk poprzez kulturę,
- wzmacnianie znaczenia akademickości w rozwoju miast i lokalnych ekosystemów kulturalnych.

6. Charakter i dalsze perspektywy

Projekt ma charakter **pilotażowy i zaplanowany został na trzy lata**, a jego realizacja będzie podlegać ewaluacji i opracowaniu raportu rekomendacyjnego przy wsparciu Narodowego Centrum Kultury. W każdym roku trwania jednostki mają zrealizować wspólnie minimum trzy projekty. Wypracowane rozwiązania, modele i doświadczenia staną się **bazą dobrych praktyk**, które mogą zostać wdrożone w innych instytucjach kultury w Lublinie, a także w innych miastach akademickich w Polsce.

W ten sposób współpraca między ACKiM UMCS Chatka Żaka a CK w Lublinie stanie się **przykładem nowoczesnego, partnerskiego i systemowego myślenia o kulturze**, łączącego siły uczelni i miasta w duchu RE:UNION – spotkania, wspólnoty i współtworzenia.



ROZDZIAŁ 2

Badania i analizy – kultura studencka w Polsce w 2025 roku

2.1 Prezentacja stanu organizacyjnego kultury studenckiej w Polsce

Badanie ankietowe dotyczące stanu organizacyjnego jednostek kultury studenckiej w Polsce zostało przeprowadzone w okresie **lipiec-wrzesień 2025 roku**. Objęło ono jednostki kultury studenckiej działające przy uczelniach wyższych w 12 miastach akademickich, reprezentujących różne regiony kraju i zróżnicowane modele funkcjonowania.

Jednostki objęte badaniem

Badanie zostało zrealizowane w następujących ośrodkach i jednostkach:

- Białystok – Uniwersyteckie Centrum Kultury i Nauki Uniwersytetu w Białymstoku,
- Gdańsk – Akademickie Centrum Kultury Uniwersytetu Gdańskiego „Alternator”,
- Gliwice – Centrum Kultury Studenckiej Politechniki Śląskiej „Mrowisko”,
- Kielce – Centrum Nauki i Kultury Uniwersytetu Jana Kochanowskiego,
- Kraków – Centrum Kultury i Kształcenia Ustawicznego Uniwersytetu Rolniczego,
- Lublin – Akademickie Centrum Kultury i Mediów UMCS Chatka Żaka, Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej,
- Łódź – Centrum Organizacji Wydarzeń Kulturalnych i Konferencji Uniwersytetu Łódzkiego,
- Olsztyn – Akademickie Centrum Kultury Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego,
- Poznań – Centrum Kultury Studenckiej Uniwersytetu Przyrodniczego,
- Siedlce – Uczelniany Ośrodek Kultury Uniwersytetu Siedleckiego,
- Toruń – Ośrodek Aktywności Studenckiej „Kotłownia”, Uniwersytet Mikołaja Kopernika,
- Wrocław – Strefa Kultury Studenckiej Politechniki Wrocławskiej.

Cel i zakres badania

Celem badania była kompleksowa ocena funkcjonowania jednostek kultury studenckiej w Polsce, ze szczególnym uwzględnieniem¹¹:

- stanu organizacyjnego i formalnego umocowania jednostek w strukturach uczelni,
- zaplecza infrastrukturalnego i technicznego,
- zasobów kadrowych,
- zakresu i charakteru prowadzonej działalności kulturalnej,
- skali współpracy krajowej i międzyinstytucjonalnej,
- liczby studentów zaangażowanych w projekty artystyczne i kulturalne,
- zasięgu i oddziaływania realizowanych wydarzeń.

¹¹ Szczegółowy kwestionariusz ankiety znajduje się w załączniku nr 2.

Dane pozyskane w obszarach objętych badaniem ankietowym

a) Infrastruktura jednostek kultury studenckiej

Pomimo zróżnicowania organizacyjnego, badane jednostki dysponują znaczącym zapleczem infrastrukturalnym, umożliwiającym realizację działań artystycznych, edukacyjnych i promocyjnych.

Łączna powierzchnia użytkowa infrastruktury objętej badaniem wynosi 22 265 m², w tym:

- 16 sal widowiskowych,
- 36 sal warsztatowych i prób,
- 11 sal konferencyjnych,
- 12 sal tanecznych i muzycznych,
- inne przestrzenie: galerie, kawiarnie, biura, sale coworkingowe, tarasy, magazyny, a także przestrzenie specjalistyczne (np. planetarium).

Dominacja sal warsztatowych i przestrzeni pracy twórczej wskazuje na silne ukierunkowanie jednostek kultury studenckiej na rozwój kompetencji artystyczno-społecznych, proces twórczy i działania oddolne studentów, a nie wyłącznie prezentację gotowych wydarzeń.

b) Studenci i kadra

Jednostki kultury studenckiej objęte badaniem dysponują ograniczonymi, lecz wysoce zaangażowanymi zasobami kadrowymi. W badanych jednostkach w działalność artystyczną i organizacyjną zaangażowanych jest 2265 studentów, działających w zespołach artystycznych oraz projektach kulturalnych.

Łączna liczba osób tworzących zaplecze kadrowe jednostek wynosi 351, w tym:

- **169 pracowników** etatowych,
- **182 współpracowników** zewnętrznych (instruktorzy, artyści, realizatorzy, edukatorzy).

Niewielkie zespoły organizacyjne wymagają od pracowników wysokiej wielozadaniowości, elastyczności i łączenia kompetencji administracyjnych, artystycznych, programowych, technicznych i komunikacyjnych. Współpraca z zewnętrznymi specjalistami znacząco zwiększa możliwości programowe jednostek, jednak potrzeby kadrowe – szczególnie w obszarze promocji czy nowych technologii są niezbędne do zaspokojenia.

c) Zespoły artystyczne i działalność twórcza studentów

W ramach badanych jednostek funkcjonuje ponad 70 zespołów artystycznych, obejmujących m.in. teatr, taniec, muzykę, formy interdyscyplinarne. Różnorodność zespołów świadczy o szerokiej ofercie programowej oraz otwartości na nowe formy ekspresji twórczej studentów. Łącznie daje to około 2100 wydarzeń rocznie.

Działalność zespołów artystycznych pełni istotną funkcję rozwojową i integracyjną. Uczestnictwo w działaniach twórczych sprzyja rozwojowi kompetencji artystycznych, budowaniu

pewności siebie, uczeniu współpracy, empatii oraz odpowiedzialności zespołowej. Wypowiedzi uczestników podkreślają znaczenie zespołów jako przestrzeni wspólnotowej i formacyjnej, wzmacniającej więź z uczelnią.

Nic tak nie zbliża ludzi jak wspólne tworzenie. Udział w teatrze nie tylko rozwija umiejętności artystyczne, ale też buduje pewność siebie, uczy współpracy i empatii¹².

”

~ członkini zespołu teatralnego

d) Wydarzenia kulturalne i ich zasięgi

Jednostki kultury studenckiej realizują rocznie około 2100 wydarzeń kulturalnych o zróżnicowanym charakterze: artystycznym, edukacyjnym i integracyjnym. Średnia liczba odbiorców pojedynczego wydarzenia wynosi od 100 do 1000 osób, w zależności od formatu i skali przedsięwzięcia.

Struktura działań wskazuje na dominację inicjatyw:

- studenckich (ok. 70%),
- uczelnianych (ok. 25%),
- komercyjnych (ok. 5%).

Jednostki kultury studenckiej pełnią tym samym funkcję wizytówki uczelni oraz miast akademickich, wzmacniając ich wizerunek jako ośrodków aktywności kulturalnej i kreatywnej.

Moje zaangażowanie w działalność kulturalną/artystyczną w ogromnym stopniu zwiększyła moją przynależność do wspólnoty akademickiej¹³.

”

~ członek zespołu muzycznego

e) Oddziaływanie w miastach akademickich

Uczelnie objęte badaniem kształcą łącznie około 192–200 000 studentów, natomiast w 12 miastach akademickich, w których działają badane jednostki, studiuje około 767 000 osób, co stanowi blisko 60% wszystkich studentów w Polsce.

¹² Wypowiedź studentki UMCS, uczestniczki ankiety dot. drop-outu z października 2025 r.

¹³ Wypowiedź studenta Uniwersytetu Rolniczego w Krakowie, uczestnika ankiety dot. drop-outu z października 2025 r.

Skala ta wskazuje, że jednostki kultury studenckiej posiadają potencjał oddziaływania na znaczną część społeczności akademickiej w kraju zarówno w wymiarze lokalnym, jak i ogólnopolskim.

Zespół dał mi poczucie przynależności do wspólnoty akademickiej¹⁴.



~ członkini zespołu artystycznego

f) Media akademickie i komunikacja

Jednostki kultury studenckiej prowadzą zróżnicowaną działalność medialną. Część z nich posiada własne media akademickie, w tym:

- 5 rozgłośni radiowych,
- 3 kanały telewizyjne,
- 1 magazyn drukowany lub internetowy.

Łączne zasięgi w mediach społecznościowych 12 jednostek kultury studenckiej wynoszą¹⁵:

- ok. 94 000 obserwujących na Facebooku,
- ok. 34 000 obserwujących na Instagramie.

Jednocześnie braki kadrowe w obszarze komunikacji ograniczają możliwość pełnego wykorzystania potencjału promocyjnego realizowanych działań.

g) Współpraca z instytucjami i wydziałami

Wszystkie badane jednostki prowadzą intensywną współpracę z otoczeniem instytucjonalnym:

- 12 jednostek współpracuje łącznie z ponad 100 instytucjami kultury,
- każda jednostka realizuje ponad 50 projektów rocznie we współpracy z wydziałami uczelni,
- średnio ponad 500 studentów rocznie angażuje się w projekty realizowane przez jedną jednostkę.

Współpraca ta zwiększa efektywność działań, poszerza grono odbiorców oraz sprzyja aktywizacji studentów i integracji środowiska akademickiego.

h) Wyzwania i trudności

Pomimo wysokiego potencjału i zaangażowania jednostki kultury studenckiej mierzą się z licznymi wyzwaniami:

- kadrowymi – małe zespoły, brak systemowych szkoleń, niedobory w obszarze promocji i zarządzania,

- finansowymi – 70-100% budżetu pochodzi ze środków uczelni, co ogranicza stabilność i rozwój,
- infrastrukturalnymi – zróżnicowany stan techniczny obiektów,
- organizacyjnymi – duże obciążenie logistyczne wynikające z wielozadaniowości,
- promocyjnymi – niewystarczające zasoby do prowadzenia stałej komunikacji.

2.2 Uczestnictwo w kulturze studenckiej a zdrowie psychiczne studentów

Dane dotyczące kondycji psychicznej studentów w Polsce i Europie wskazują na narastający kryzys dobrostanu w środowisku akademickim¹⁶. Wstępne wyniki Wielkiego Badania Dobrostanu Studentów i Doktorantów Uniwersytetu Gdańskiego¹⁷ (próba: 3112 osób) pokazują, że aż:

- 76% studentów doświadcza zaburzeń lękowych,
- 75% studiujących dotyka zaburzenia snu,
- 51% studentów ma zdiagnozowane co najmniej jedno zaburzenie psychiczne,
- 48% osób studiujących wykazuje objawy depresyjne,
- 42% respondentów często odczuwa samotność,
- 36% studentów wskazuje na trudności w radzeniu sobie ze stresem,
- 24% studiujących przyjmuje leki psychiatryczne.

W tym kontekście kultura studencka jawi się jako istotny, choć często niedostrzegany, czynnik ochronny. Uczestnictwo w kulturze – rozumiane nie tylko jako odbiór wydarzeń, lecz także jako współtworzenie i aktywne zaangażowanie – wzmacnia kluczowe komponenty dobrostanu psychicznego, takie jak:

- poczucie wspólnoty i przynależności,
- sprawczość i poczucie wpływu,
- zdolności komunikacyjne,
- poczucie własnej wartości,
- regulację stresu.

Co równie istotne dla dobrostanu psychicznego, aktywne uczestnictwo w kulturze umożliwia studentom także wyrażanie siebie i tworzy warunki do bycia wysłuchanym.

¹⁶ K. Piotrowski, P. Centka, A. Cholewińska i in., *Raport – analiza badań nad zdrowiem psychicznym i jakością życia w środowisku akademickim*, Warszawa 2024. <https://www.gov.pl/web/nauka/raport---analiza-badan-nad-zdrowiem-psychicznym-i-jakoscia-zycia-w-srodowisku-akademickim> (dostęp: 17.02.2026).

¹⁷ Informacje pochodzą z analizy przeprowadzonej przez Akademickie Centrum Wsparcia Psychologicznego UG i Koło Badań Psychologicznych „Experior” pod kierownictwem dr. hab. Pawła Atroszko, prof. UG na podstawie danych zebranych w Wielkim Badaniu Dobrostanu Studentów i Doktorantów UG przeprowadzonym w 2025 roku na próbie 3112 studentów i doktorantów proporcjonalnie ze wszystkich wydziałów. Po więcej informacji należy zwracać się do Akademickiego Centrum Wsparcia Uniwersytetu Gdańskiego. Pełny raport z badań ma ukazać się wkrótce.

¹⁴ Wypowiedź studentki UMCS, uczestniczki ankiety dot. drop-outu z października 2025 r.

¹⁵ Stan na dzień 18.02.2026 r.

Jak wskazuje *Diagnoza kierunków rozwoju kultury studenckiej* (2020), aspekt wspólnotowy i możliwość współtworzenia wydarzeń kulturalnych należą do kluczowych oczekiwań studentów wobec akademickich ośrodków kultury. Wypowiedzi studentów potwierdzają, że działalność artystyczna i klubowa pełni funkcję nieformalnego, lecz realnego wsparcia psychicznego – często skuteczniejszego niż interwencje doraźne.

Przyjechałam do Gdańska z Łukowa (woj. lubelskie) i przynależność do zespołu pozwoliła mi się zaaklimatyzować w nowym miejscu. (...) Śpiewając, pokonuję swoje słabości, podejmuję wyzwania i co najważniejsze tworzę relacje i wspólne doświadczenia, które są dla mnie czymś najcenniejszym. (...) Próby i występy są dla mnie formą odpoczynku, wytchnienia, a także możliwością nabrania perspektywy, więc często, kiedy mam trudniejszy czas na studiach, ta działalność pozwala mi się odstresować. Mimo zmęczenia wracam naładowana energią i pełna sił do działania¹⁸.

”

~ studentka Uniwersytetu Gdańskiego

Udział w klubie studenckim pozwolił mi oderwać się od stresu, poznać ludzi i odzyskać energię do działania. To najlepsza terapia, jaką mogłem dostać na studiach¹⁹.

”

~ student Politechniki Śląskiej

Dzięki zespołowi dopiero zyskałam poczucie przynależności do wspólnoty akademickiej. To dało mi spokój, wsparcie i pewność, że nie jestem sama²⁰.

”

~ studentka UMCS

2.3 Dobrostan psychiczny i zdrowie emocjonalne studentów

Współczesne środowisko akademickie mierzy się z narastającymi wskaźnikami stresu, wypalenia oraz poczucia izolacji wśród studentów²¹. Badania wskazują, że uczestnictwo w kulturze pełni funkcję profilaktyczną i regulacyjną – sprzyja budowaniu relacji, przeżywaniu wspólnoty oraz odnajdywaniu sensu działań²². Wspólne działania twórcze, zespoły artystyczne, poczucie

sprawczości w kulturze studenckiej oraz wsparcie profesjonalnej kadry animatorów kultury budują poczucie przynależności oraz zakorzenienia – wartości kluczowych w czasie odczuwania wzmożonej presji, niepewności i samotności.

W tym kontekście kultura studencka jest więc rodzajem profilaktyki zdrowia psychicznego poprzez:

1. zapewnianie przestrzeni do swobodnej ekspresji,
2. wspieranie rozwoju emocjonalnego,
3. tworzenie sieci relacji i wsparcia rówieśniczego,
4. budowanie kompetencji społecznych i odporności psychicznej,
5. realizację działań opartych na współpracy.

Odwołując się natomiast do badań zawartych w *Diagnozie kierunków rozwoju kultury studenckiej w Polsce*, należy zauważyć, że uczestnictwo w kulturze jest jednym z głównych czynników stabilizacji emocjonalnej studentów, a zaangażowanie w twórczość artystyczną i działania wspólnotowe:

1. redukuje poczucie izolacji,
2. zwiększa poczucie sprawczości,
3. sprzyja budowaniu trwałych relacji.

2.4 Rola kultury studenckiej w przeciwdziałaniu zjawisku drop-outu – rezygnacji ze studiów

Zjawisko drop-outu, czyli rezygnacji ze studiów przed ich ukończeniem, staje się jednym z istotniejszych wyzwań systemowych szkolnictwa wyższego. Dane prezentowane podczas III Ogólnopolskiego Forum Kultury Studenckiej wskazują, że decyzje o przerwaniu studiów coraz częściej mają charakter pozanaukowy, a motywowane są: brakiem więzi z uczelnią, poczuciem izolacji, spadkiem motywacji oraz przeciążeniem psychicznym.

Badanie ankietowe dotyczące zjawiska drop-outu oraz wpływu aktywnego uczestnictwa w kulturze studenckiej na decyzję o kontynuacji studiów przeprowadzono w październiku 2025 r. W badaniu wzięło udział 238 studentów aktywnie uczestniczących w działalności kulturalnej – próba miała charakter celowy i obejmowała studentów zaangażowanych w działalność kulturalną na badanych uczelniach. Respondenci reprezentowali następujące uczelnie: Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, Uniwersytet Gdański, Politechnikę Śląską w Gliwicach, Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie, Uniwersytet Rolniczy w Krakowie, Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu, Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu oraz Politechnikę Wrocławską. Kwestionariusz ankiety stanowi załącznik nr 3 do niniejszej publikacji.

Aż **93,7%** respondentów wskazało, że **aktywność kulturalna zwiększyła ich poczucie przynależności**, natomiast **65,8%** studentów zadeklarowało, że działalność kulturalna miała wpływ na ich decyzję o pozostaniu na studiach – w tym **42,6%** oceniło ten wpływ jako wysoki. Dane te

18 Wypowiedź studentki Uniwersytetu Gdańskiego, uczestniczki Wielkich Badań Dobrostanu studentów i doktorantów UG przeprowadzonych w 2025 r. na Uniwersytecie Gdańskim.

19 Wypowiedź studenta Politechniki Śląskiej, uczestnika ankiety dot. drop-outu z października 2025 r.

20 Wypowiedź studentki UMCS, uczestniczki ankiety dot. drop-outu z października 2025 r.

21 K. Piotrowski, P. Centka, A. Cholewińska i in., *Analiza badań nad zdrowiem psychicznym...*, s. 20-26

22 Tamże.

pokazują, że **kultura studencka pełni funkcję stabilizującą**: buduje relacje, wzmacnia tożsamość akademicką i przeciwdziała wycofaniu.

Studenci aktywni w obszarze kultury studenckiej często decydują się na intensywne uczestnictwo w projektach artystycznych, organizacyjnych i animacyjnych, które wymagają długotrwałego zaangażowania i odpowiedzialności. Kultura studencka staje się przestrzenią edukacji pozaformalnej, uzupełniającej tradycyjny model kształcenia akademickiego.

Analiza treści wywiadów oraz danych jakościowych wskazuje, że uczestnictwo w kulturze studenckiej sprzyja rozwojowi kompetencji, które w ograniczonym zakresie objęte są formalnym programem studiów, takich jak:

- przywództwo i odpowiedzialność za zespół,
- komunikacja i praca zespołowa,
- zarządzanie projektami i budżetami,
- kreatywność i innowacyjność,
- etyka działania publicznego oraz odpowiedzialność społeczna.

Kompetencje te mają bezpośrednie przełożenie na późniejszą aktywność zawodową i społeczną absolwentów, a jednocześnie wzmacniają ich relację z uczelnią i poczucie sensu studiowania.

Aktywne uczestnictwo w kulturze studenckiej pogłębia więź z uczelnią i środowiskiem akademickim, daje poczucie przynależności, a tym samym istotnie zmniejsza ryzyko rezygnacji ze studiów, skutecznie motywując do kontynuacji podjętej ścieżki edukacyjnej.

2.5 Kultura studencka od wewnątrz – znaczenie oddolnych inicjatyw

Istotnym wymiarem kultury studenckiej są inicjatywy oddolne, tworzone przez studentów dla studentów. Poniżej kilka przykładów takich działań:

a) Ogólnopolski Przegląd Kultury Studenckiej²³ – Toruń

To coroczne, zwykle grudniowe, wydarzenie organizowane przez Samorząd Studentów Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu oraz Ośrodek Aktywności Studenckiej „Kotłownia” UMK. Przegląd stanowi platformę dla młodych artystów i zespołów studenckich z całej Polski, umożliwiając prezentację własnej twórczości w formie koncertów, wystaw, warsztatów i paneli dyskusyjnych.

b) Studencki Inkubator Kultury²⁴ – Kraków

Cykl warsztatów i szkoleń realizowany przez studentów przy Studenckim Centrum Kultury Politechniki Krakowskiej. Program pozwala młodym twórcom rozwijać kompetencje w zakresie organizacji wydarzeń kulturalnych, promocji artystycznej i współpracy projektowej, a także daje możliwość prezentacji własnych inicjatyw artystycznych przed szerszą publicznością.

²³ Strona wydarzenia: <https://samorząd.umk.pl/ogolnopolski-przeglad-kultury-studenckiej/> (dostęp: 18.02.2026).

²⁴ Strona inicjatywy: <https://inkubatorkultury.com/> (dostęp: 18.02.2026).

c) Festiwal Animator²⁵ – Poznań

Oddolny festiwal animacji i kultury cyfrowej organizowany przez studentów Uniwersytetu Artystycznego w Poznaniu. Podczas festiwalu prezentowane są krótkie filmy animowane, odbywają się warsztaty animacji oraz panele dyskusyjne prowadzone przez młodych twórców. Wydarzenie pozwala studentom rozwijać własne projekty i budować sieć kontaktów w branży kreatywnej.

d) SPAM – Studencki Przegląd Alternatywnej Muzyki²⁶ – Lublin

Odbywający się zwykle wiosną coroczny przegląd młodych zespołów alternatywnych organizowany przez Zarząd Uczelniany Samorządu Studentów UMCS przy wsparciu ACKiM UMCS Chatka Żaka. SPAM umożliwia debiut sceniczny młodym muzykom, prezentację własnej twórczości przed publicznością i branżą muzyczną oraz promuje eksperyment w muzyce niezależnej.

Inicjatywy tego typu pełnią jednocześnie kilka funkcji:

- **edukacyjną** – umożliwiają naukę poprzez działanie, od koncepcji po promocję i realizację wydarzenia,
- **społeczną** – integrują studentów różnych uczelni i wzmacniają relację z miastem,
- **kulturotwórczą** – tworzą przestrzeń debiutu, eksperymentu i współpracy interdyscyplinarnej.

Badania i wypowiedzi uczestników wskazują, że udział w akademickich klubach i przeglądach kultury rozwija kompetencje przyszłości: współpracę, odpowiedzialność, komunikację, zarządzanie projektami. Jednocześnie są to działania niskokosztowe o wysokiej wartości społecznej i edukacyjnej.

Bycie członkiem Akademickiego Klubu Turystycznego dało mi tę część akademickiego doświadczenia, której bałem się, że nie doświadczę. Nauczyłem się współpracy, odpowiedzialności i organizacji wydarzeń od podstaw²⁷.

”

~ uczestnik badania, członek klubu AKT

Inicjatywy oddolne, tworzone przez studentów i doktorantów, stanowią jeden z kluczowych filarów kultury studenckiej. Ich istotą jest bezpośrednie zaangażowanie młodych ludzi w procesy twórcze, organizacyjne i społeczne, a także możliwość realnego współdecydowania o kształcie życia akademickiego. Analiza przykładów prezentowanych podczas III Ogólnopolskiego Forum Kultury Studenckiej pokazuje, że oddolność nie oznacza działań przypadkowych czy incydentalnych – przeciwnie, są to inicjatywy o wysokim stopniu odpowiedzialności, trwałości i wpływu.

Działania oddolne pełnią funkcję laboratoriów kompetencji przyszłości, w których studenci uczą się poprzez praktykę. Realizacja wydarzeń, festiwali, przeglądów czy projektów interdyscyplinarnych wymaga współpracy zespołowej, planowania, zarządzania zasobami oraz komunikacji

²⁵ Strona wydarzenia: <https://animator-festival.com/show/student-act/> (dostęp: 18.02.2026).

²⁶ Strona wydarzenia: <https://www.umcs.pl/pl/aktualnosci,9419,studentki-przeglad-alternatywnej-muzyki-spam-2025,165056.htm> (dostęp: 18.02.2026).

²⁷ Wypowiedź studenta Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie, uczestnika ankiety dot. drop-outu z października 2025 r.

z różnorodnymi interesariuszami – od władz uczelni po instytucje kultury i partnerów zewnętrznych. Jednocześnie inicjatywy te są silnie zakorzenione w lokalnych potrzebach środowiska akademickiego i odpowiadają na realne wyzwania społeczne.

2.6 Popularyzacja nauki poprzez kulturę studencką – przykład dobrych praktyk

Jednym z istotnych obszarów działalności kultury studenckiej, którą podejmuje Ogólnopolskie Forum Kultury Studenckiej jest popularyzacja nauki poprzez działania artystyczne i interdyscyplinarne. Kultura studencka pełni ważną rolę w popularyzacji nauki, czyniąc ją bardziej dostępną i angażującą dla szerokiego grona odbiorców. Przykładem takiego działania jest studencki spektakl **Pierwiastki życia**, poświęcony postaci Marii Skłodowskiej-Curie, zrealizowany w 2024 r. w ACKiM UMCS Chatka Żaka.

Projekt objął **12 pokazów**, zgromadził około **4000 widzów** oraz uzyskał szerokie oddziaływanie medialne dzięki rejestracji i emisjom w oddziałach TVP3 (potencjalny zasięg: **80-300 tys. odbiorców**). W realizację spektaklu zaangażowani byli studenci jako aktorzy, muzycy, scenografowie i praktykanci, zdobywając realne doświadczenie produkcyjne i artystyczne.

Działania tego typu pokazują, że kultura studencka skutecznie:

- przybliża wiedzę naukową w przystępnej formie,
- budzi ciekawość poznawczą,
- wspiera misję uniwersytetu jako instytucji łączącej naukę, sztukę i odpowiedzialność społeczną,
- buduje wizerunek uczelni jako miejsca otwartego oraz inspirującego.

Projekt ten stanowi przykład skutecznego połączenia wiedzy naukowej z formą artystyczną, umożliwiając przystępne i atrakcyjne przedstawienie historii życia oraz dokonań jednej z najwybitniejszych polskich badaczek. Treści naukowe zostały przekazane w sposób zrozumiały i emocjonalnie angażujący, co pozwoliło dotrzeć do szerokiego grona odbiorców – zarówno studentów, jak i młodszych uczestników oraz osób spoza środowiska akademickiego.

Istotnym elementem projektu była jego dostępność i szerokie oddziaływanie. Spektakl był otwarty dla różnych grup odbiorców, w tym młodzieży szkolnej, dla której kontakt z nauką odbywał się w sposób naturalny, oparty na ciekawości i emocjonalnym zaangażowaniu. Pokazy szkolne wprowadzały młodych odbiorców w świat nauki bez barier formalnych, budując pozytywne skojarzenia z badaniami naukowymi i środowiskiem akademickim.

Jednocześnie projekt pełnił funkcję edukacyjną również wobec samych studentów zaangażowanych w jego realizację, umożliwiając im rozwój kompetencji artystycznych, organizacyjnych i komunikacyjnych, a także doświadczenie pracy zespołowej w projekcie o realnym oddziaływaniu społecznym.

Kultura studencka jest jednym z najskuteczniejszych mechanizmów translacji wiedzy – przenoszenia zagadnień naukowych w sferę doświadczenia społecznego. Spektakle dokumentalne, performanse, wystawy, kluby dyskusyjne, festiwale interdyscyplinarne i działania w przestrzeni

miejskiej pozwalają studentom uczyć się nauki poprzez jej interpretację i twórcze przetwarzanie. Aktywizują studentów do udziału w popularyzacji wiedzy i rozumienia świata, a jednocześnie rozwijają ich kompetencje interpretacyjne i komunikacyjne.

Popularyzacja nauki przez kulturę to wzmacnianie postaw badawczych i budowanie pomostu między uniwersytetem a społeczeństwem. Działania kulturalne uwrażliwiają młodych ludzi na człowieka – jego emocje, doświadczenia, perspektywy i potrzeby. Studenci nie tylko zdobywają wiedzę o świecie, ale uczą się ją rozumieć w odniesieniu do drugiego człowieka. To kluczowe w kształtowaniu postaw odpowiedzialności społecznej, empatii i gotowości do pracy dla dobra wspólnego.

Popularyzacja nauki przez kulturę to zatem nie tylko upowszechnianie wiedzy, ale również:

- humanizowanie dyskursu naukowego,
- rozwijanie wrażliwości etycznej,
- wzmacnianie motywacji do dalszego kształcenia.

Kultura studencka buduje most między wiedzą a człowiekiem, co czyni ją jednym z najważniejszych narzędzi tożsamościowych współczesnego uniwersytetu.

2.7 Podsumowanie rozdziału

Przedstawione w niniejszym rozdziale analizy i wyniki badań jednoznacznie wskazują, że kultura studencka odgrywa istotną rolę w kształtowaniu jakości doświadczenia akademickiego oraz w przeciwdziałaniu kluczowym wyzwaniom współczesnego szkolnictwa wyższego. Uczestnictwo w kulturze studenckiej – zarówno w formie aktywnego współtworzenia, jak i odbioru wydarzeń – stanowi ważny czynnik wspierający dobrostan psychiczny studentów oraz ich trwałe związanie z uczelnią.

Badania potwierdzają, że zaangażowanie w kulturę studencką obniża poziom stresu i napięcia, wzmacnia poczucie przynależności do wspólnoty akademickiej oraz zwiększa odporność psychiczną, szczególnie w okresach intensywnych obciążeń edukacyjnych. Jednocześnie kultura studencka pełni funkcję przestrzeni integracyjnej, przeciwdziałając samotności i izolacji, które są jednymi z najczęściej wskazywanych czynników obniżających jakość studiowania.

Istotnym aspektem jest również rozwój kompetencji społecznych i obywatelskich, takich jak współpraca, komunikacja, odpowiedzialność i sprawczość, które studenci nabywają poprzez udział w działaniach kulturalnych i inicjatywach oddolnych. Kompetencje te, rozwijane w ramach edukacji pozaformalnej, wzmacniają zarówno potencjał indywidualny studentów, jak i kapitał społeczny uczelni.

Wreszcie, kultura studencka wykazuje działanie profilaktyczne wobec zjawiska drop-outu, ograniczając ryzyko rezygnacji ze studiów poprzez budowanie więzi, sensu studiowania i identyfikacji z uczelnią. W tym ujęciu kultura studencka nie jest jedynie obszarem aktywności artystycznej, lecz strategicznym narzędziem wsparcia studentów, które powinno być uwzględniane w politykach uczelnianych i systemowych rozwiązaniach szkolnictwa wyższego.



ROZDZIAŁ 3

Rekomendacje

3.1 Rekomendacje podmiotów

3.1.1 Środowisko rektorskie KRASP – dr hab. Piotr Wachowiak, prof. SGH

Rekomendacje systemowe w zakresie rozwoju kultury studenckiej – perspektywa środowiska rektorskiego Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich

dr. hab. Piotr Wachowiak, prof. SGH, Rektor Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie, przedstawiciel Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich

Rozwój kultury studenckiej w Polsce wymaga systemowego, międzyresortowego podejścia, które uwzględnia zarówno specyfikę funkcjonowania uczelni, jak i realia finansowe oraz infrastrukturalne szkolnictwa wyższego. Z perspektywy środowiska rektorskiego kultura studencka nie może być traktowana jako obszar fakultatywny czy peryferyjny wobec podstawowych zadań uczelni. Jest ona istotnym elementem procesu kształcenia, wpływającym na jakość studiowania, rozwój kompetencji społecznych oraz kreatywności studentów, a także na wizerunek i konkurencyjność uczelni w skali krajowej i międzynarodowej.

1. Systemowe finansowanie kultury studenckiej

Jednym z kluczowych postulatów wynikających z debaty III OFKS jest potrzeba stworzenia odrębnych mechanizmów finansowania kultury studenckiej, wykraczających poza subwencję przekazywaną poszczególnym uczelniom. Obecnie rozwój tej sfery w dużej mierze uzależniony jest od możliwości finansowych poszczególnych uczelni, co prowadzi do znacznych nierówności między ośrodkami akademickimi.

Rekomenduje się:

- uruchomienie przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego celowych programów grantowych przeznaczonych do finansowania studenckich wydarzeń kulturalnych,
- stworzenie wspólnych instrumentów finansowych MNiSW i MKiDN wspierających działania kulturalne realizowane przez jednostki kultury studenckiej działające na uczelniach wyższych,
- umożliwienie finansowania wyjazdów, prezentacji międzynarodowych i udziału studentów w festiwalach jako elementu promocji polskiego szkolnictwa wyższego i kultury.

2. Infrastruktura jako warunek równego dostępu

Nieliczne uczelnie dysponują rozwiniętą infrastrukturą przeznaczoną na studencką działalność kulturalną. W przypadku pozostałych rektorzy zmuszeni są do poszukiwania zewnętrznych przestrzeni, co generuje dodatkowe koszty i bariery organizacyjne.

W związku z tym rekomenduje się:

- wsparcie inwestycyjne dla infrastruktury kultury studenckiej, w tym modernizację i adaptację istniejących przestrzeni uczelnianych,

- rozwój modeli współdzielenia infrastruktury pomiędzy uczelniami, miastami i instytucjami kultury,
- uwzględnianie w miarę możliwości infrastruktury kultury studenckiej w programach rozwoju kampusów akademickich.

3. Kultura studencka jako element strategii uczelni

Środowisko rektorskie podkreśla potrzebę wpisania kultury studenckiej w strategię rozwoju uczelni, jako obszaru wspierającego dobrostan studentów, integrację społeczności akademickiej oraz rozwój kompetencji przyszłości. Kultura studencka powinna być traktowana jako sposób realizacji misji edukacyjnej uczelni, a nie wyłącznie jako działalność towarzysząca.

Rekomenduje się:

- uwzględnianie kultury studenckiej w dokumentach strategicznych uczelni,
- powiązanie działań kulturalnych z politykami jakości kształcenia i retencji studentów,
- rozwijanie współpracy pomiędzy rektorami, jednostkami kultury studenckiej i samorządami studenckimi,
- uwzględnienie działalności kulturalnej studentów w ocenie parametrycznej uczelni.

4. Promocja i umiędzynarodowienie

Kultura studencka stanowi istotny element promocji uczelni i polskiego szkolnictwa wyższego. Studenci chętnie angażują się w działalność artystyczną, jednak brak środków na promocję i prezentację efektów tej pracy ogranicza jej zasięg.

Rekomenduje się:

- wsparcie działań promocyjnych kultury studenckiej na poziomie krajowym i międzynarodowym,
- włączenie jednostek kultury studenckiej w programy umiędzynarodowienia uczelni,
- traktowanie kultury studenckiej jako elementu *soft power* polskiej nauki i kultury.

5. Rola Ogólnopolskiego Forum Kultury Studenckiej

Ogólnopolskie Forum Kultury Studenckiej powinno pełnić funkcję platformy dialogu i koordynacji pomiędzy uczelniami, ministerstwami i instytucjami kultury. Rekomenduje się wzmocnienie jego roli jako partnera eksperckiego w procesach konsultacyjnych oraz w tworzeniu polityk publicznych dotyczących kultury studenckiej.

Podsumowanie

Z perspektywy KRASP rozwój kultury studenckiej wymaga stabilnych ram finansowych, inwestycji infrastrukturalnych oraz systemowego uznania jej znaczenia dla jakości kształcenia i dobrostanu studentów. Wdrożenie powyższych rekomendacji pozwoli nie tylko wzmocnić potencjał twórczy młodego pokolenia, lecz także zwiększyć konkurencyjność polskich uczelni oraz spójność polityk naukowych i kulturalnych państwa.

3.1.2 Parlament Studentów Rzeczypospolitej Polskiej – Julia Bednarska-Leśniak

Rekomendacje systemowe w zakresie rozwoju kultury studenckiej Parlamentu Studentów Rzeczypospolitej Polskiej

Julia Bednarska-Leśniak, Przewodnicząca Parlamentu Studentów Rzeczypospolitej Polskiej

Parlament Studentów RP postrzega kulturę studencką i szerzej rozumianą kulturę akademicką jako nieodczony element procesu studiowania, który realnie wpływa na jakość życia akademickiego, dobrostan psychiczny studentów oraz atrakcyjność uczelni jako miejsca rozwoju osobistego, społecznego i obywatelskiego. Jednocześnie jest to obszar systemowo niedopracowany – zarówno w dokumentach strategicznych na poziomie centralnym, jak i w praktykach funkcjonowania wielu uczelni.

Wypowiedzi przedstawicieli środowiska studenckiego i doktoranckiego podczas III Ogólnopolskiego Forum Kultury Studenckiej jednoznacznie potwierdziły, że aktywność kulturalna studentów i doktorantów jest istotnym narzędziem rozwoju kompetencji społecznych, organizacyjnych oraz twórczych, budowania wspólnoty akademickiej oraz przeciwdziałania kryzysom psychicznym, jak również zjawisku drop-outu. Kultura studencka pełni funkcję integracyjną, wspierającą i retencyjną, a jej znaczenie powinno być rozpatrywane w kontekście jakości kształcenia oraz długofalowych celów polityki publicznej.

1. Systemowe uznanie kultury studenckiej w politykach ministerialnych

Z punktu widzenia PSRP szczególnie niepokojący jest fakt marginalizacji kultury studenckiej w dokumentach strategicznych dotyczących szkolnictwa wyższego i kultury. Brak jednoznacznych odniesień do tej sfery na poziomie ministerialnym prowadzi do jej niedowartościowania na poziomie uczelni, ograniczając możliwości planowania długofalowego oraz systemowego wsparcia.

Parlament Studentów RP postuluje:

- jednoznaczne uwzględnienie kultury studenckiej w strategiach Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego oraz Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego,
- traktowanie kultury akademickiej jako elementu polityki dobrostanu studentów, jakości kształcenia oraz rozwoju kapitału społecznego, co odpowiada tzw. trzeciej misji uczelni,
- włączenie przedstawicieli PSRP oraz Ogólnopolskiego Forum Kultury Studenckiej w procesy konsultacyjne dotyczące polityk edukacyjnych i kulturalnych.

2. Motywacyjne mechanizmy wsparcia dla studentów

Z perspektywy PSRP kluczowym wyzwaniem pozostaje brak systemowych mechanizmów motywacyjnych, które uznawałyby działalność kulturalną studentów jako pełnoprawny obszar aktywności akademickiej. Obecny system stypendialny oraz rozwiązania organizacyjne premują

przede wszystkim osiągnięcia naukowe, pomijając wkład studentów w rozwój kultury akademickiej, który bezpośrednio przekłada się na integrację społeczności, wizerunek uczelni oraz atrakcyjność oferty.

Rekomenduje się:

- rozszerzenie katalogu przesłanek do przyznawania indywidualnej organizacji studiów o działalność kulturalną,
- promowanie wśród uczelni tworzenia funduszy stypendialnych dla studentów szczególnie zaangażowanych w kulturę akademicką, finansowanych z budżetów własnych,
- zmianę podejścia w przyznawaniu świadczeń, tak aby działalność artystyczna i kulturotwórcza była traktowana na równi z osiągnięciami naukowymi.

3. Rola samorządów studenckich jako partnerów instytucjonalnych

Parlament Studentów RP podkreśla, że samorządy studenckie są ustawowymi podmiotami odpowiedzialnymi za działalność kulturalną studentów. Ich potencjał w tym zakresie nie jest jednak w pełni wykorzystywany. Samorządy powinny być postrzegane nie tylko jako koordynatorzy wydarzeń, lecz jako realni partnerzy instytucjonalni jednostek kultury.

PSRP postuluje:

- wzmocnienie roli samorządów jako partnerów w zarządzaniu kulturą studencką,
- zachęcanie do przeznaczania części środków pozostających w dyspozycji samorządów na rozwój kultury studenckiej,
- formalne włączanie przedstawicieli studentów w procesy decyzyjne dotyczące polityki kulturalnej uczelni.

4. Kultura studencka jako narzędzie przeciwdziałania kryzysom i drop-outowi

Z perspektywy PSRP kultura studencka pełni istotną funkcję ochronną i integracyjną. Uczestnictwo w działaniach kulturalnych wzmacnia poczucie przynależności do wspólnoty akademickiej, przeciwdziała izolacji i kryzysom psychicznym oraz sprzyja podejmowaniu decyzji o pozostaniu na studiach.

Rekomenduje się:

- uznanie kultury studenckiej za element polityki retencyjnej uczelni,
- uwzględnianie działań kulturalnych w programach wsparcia zdrowia psychicznego studentów,
- finansowanie badań dotyczących wpływu kultury akademickiej na dobrostan i przebieg studiów.

5. Włączenie doktorantów w kulturę akademicką z perspektywy studenckiej

PSRP podkreśla również znaczenie włączania doktorantów w działania kultury akademickiej, zarówno jako twórców, organizatorów, jak i mentorów środowisk studenckich. Współpraca studentów i doktorantów w obszarze kultury sprzyja transferowi kompetencji, popularyzacji nauki oraz wzmocnieniu spójności środowiska akademickiego.

Rekomenduje się:

- tworzenie programów grantowych i rezydencyjnych dostępnych także dla doktorantów,
- uznanie aktywności kulturalnej doktorantów jako elementu rozwoju kompetencji akademickich i społecznych,
- wspieranie współpracy między studentami, doktorantami i kadrą akademicką w obszarze kultury.

Podsumowanie

Z perspektywy Parlamentu Studentów RP kultura studencka powinna zostać uznana za pełnoprawny i systemowo wspierany element procesu studiowania. Jej rozwój wymaga zmian systemowych, motywacyjnych i organizacyjnych, które umożliwią studentom aktywne współtworzenie nowoczesnej, inkluzywnej i odpowiedzialnej wspólnoty akademickiej oraz realnie wpłyną na jakość szkolnictwa wyższego w Polsce.

3.1.3 Krajowa Reprezentacja Doktorantów – Anna Nieczaj

Rekomendacje dotyczące wsparcia kultury studenckiej i doktoranckiej Krajowej Reprezentacji Doktorantów

Anna Nieczaj, Przewodnicząca Krajowej Reprezentacji Doktorantów

Z perspektywy Krajowej Reprezentacji Doktorantów kultura studencka i doktorancka powinna zostać uznana za systemowy komponent szkolnictwa wyższego, stanowiący istotne ogniwo pomiędzy kształceniem akademickim, badaniami naukowymi, praktyką artystyczną oraz odpowiedzialnością społeczną uczelni. Jednostki kultury studenckiej i doktoranckiej oddziałują na setki tysięcy studentów i doktorantów w miastach akademickich, pełniąc funkcje integracyjne, edukacyjne, rozwojowe i wizerunkowe, a ich znaczenie dla stabilności systemu szkolnictwa wyższego jest realne i mierzalne.

1. Uznanie kultury studenckiej i doktoranckiej za element systemowy szkolnictwa wyższego

Kultura akademicka powinna zostać formalnie uznana za element realizacji misji uczelni wyższych, współtworzący jakość kształcenia, dobrostan środowiska akademickiego oraz kapitał społeczny i kreatywny państwa. Z perspektywy doktoranckiej jest to szczególnie istotne, ponieważ doktoranci funkcjonują na styku badań naukowych, dydaktyki i praktyki kulturotwórczej, wnosząc unikatową wartość do ekosystemu akademickiego.

Rekomenduje się:

- włączenie kultury studenckiej i doktoranckiej do dokumentów strategicznych MNiSW oraz MKiDN jako obszaru współodpowiedzialności obu resortów,
- uznanie jednostek kultury akademickiej za trwały element infrastruktury rozwoju kompetencji i dobrostanu w szkolnictwie wyższym,
- traktowanie kultury akademickiej jako inwestycji w długofalową stabilność systemu edukacji i innowacyjność gospodarki.

2. Włączenie doktorantów w procesy konsultacyjne i decyzyjne

Doktoranci posiadają kompetencje badawcze, dydaktyczne i organizacyjne, które predestynują ich do aktywnego współtworzenia polityk publicznych w obszarze kultury akademickiej. Pomimo to ich głos rzadko jest systemowo uwzględniany w procesach konsultacyjnych na poziomie krajowym i uczelnianym.

Rekomenduje się:

- formalne włączenie przedstawicieli KRD w krajowe i uczelniane zespoły konsultacyjne dotyczące kultury akademickiej,
- uznanie doktorantów za pełnoprawnych interesariuszy polityki kulturalnej i edukacyjnej,
- wykorzystanie potencjału doktorantów jako łączników między środowiskiem naukowym a praktykami kultury i popularyzatorami wiedzy.

3. Kultura studencka jako narzędzie popularyzacji nauki i innowacji

Projekty kulturalne realizowane przez doktorantów i studentów stanowią jedno z najskuteczniejszych narzędzi popularyzacji nauki. Przekładają złożone treści badawcze na język zrozumiały społecznie, wzmacniając zaufanie do nauki oraz jej obecność w debacie publicznej.

Rekomenduje się:

- włączenie projektów kultury studenckiej i doktoranckiej w krajowe strategie popularyzacji nauki,
- finansowanie inicjatyw łączących badania naukowe z działaniami artystycznymi i edukacyjnymi,
- traktowanie kultury akademickiej jako elementu *soft power* polskiej nauki i innowacyjnej gospodarki.

4. Systemowe wsparcie kompetencyjne i zawodowe doktorantów

Doktoranci realizują projekty kulturalne i organizacyjne na poziomie porównywalnym z profesjonalnymi animatorami kultury, często bez dostępu do systemowych szkoleń i wsparcia kompetencyjnego. Tymczasem nabywane w ten sposób umiejętności – zarządzanie projektami, komunikacja, produkcja wydarzeń, praca zespołowa – są kluczowe dla ich przyszłych ścieżek zawodowych, zarówno w sektorze akademickim, jak i pozanaukowym.

Rekomenduje się:

- stworzenie programów szkoleniowych z zakresu zarządzania kulturą, produkcji i promocji wydarzeń,
- uznanie działalności kulturalnej jako formy rozwoju kompetencji doktoranckich,
- powiązanie kultury akademickiej z polityką przygotowania doktorantów do rynku pracy i sektora kreatywnego.

5. Wspieranie mobilności artystycznej i współpracy międzyinstytucjonalnej

Mobilność artystyczna studentów i doktorantów – udział w festiwalach, przeglądach, wydarzeniach międzyuczelnianych i międzynarodowych – wzmacnia kompetencje twórcze, poczucie sprawczości oraz rozpoznawalność uczelni i miast akademickich.

Rekomenduje się:

- odrębne środki na mobilność artystyczną studentów i doktorantów,
- rozwój partnerstwa uczelnia–miasto–instytucje kultury jako trwałych aliansów rozwojowych,
- sieciowanie jednostek kultury akademickiej na poziomie krajowym i międzynarodowym.

6. Wzmocnienie inicjatyw oddolnych i odpowiedzialności społecznej

Oddolne inicjatywy studenckie i doktoranckie są niskokosztowe, a jednocześnie generują wysoką wartość edukacyjną, społeczną i kulturotwórczą. Wzmacniają kompetencje przyszłości oraz poczucie współodpowiedzialności za wspólnotę akademicką i społeczeństwo.

Rekomenduje się:

- mikrodotacje i programy mentorskie dla inicjatyw oddolnych,
- stałe wsparcie projektów łączących kulturę akademicką z odpowiedzialnością społeczną,
- uznanie kultury studenckiej i doktoranckiej jako narzędzia realizacji trzeciej misji uczelni.

7. Kadry, infrastruktura i uproszczenie procedur

Dane wskazują na chroniczne niedobory kadrowe w jednostkach kultury studenckiej oraz ograniczony dostęp doktorantów do infrastruktury artystycznej. Dodatkową barierą są skomplikowane procedury administracyjne.

Rekomenduje się:

- wzmocnienie zespołów etatowych jednostek kultury akademickiej,
- zapewnienie doktorantom realnego i elastycznego dostępu do infrastruktury,
- uproszczenie procedur finansowych i administracyjnych dla projektów artystycznych,
- formalne uznanie roli doktorantów jako liderów, kuratorów i przewodników kultury studenckiej.

Podsumowanie

Z perspektywy Krajowej Reprezentacji Doktorantów kultura studencka i doktorancka jest strategiczną inwestycją w przyszłość szkolnictwa wyższego, gospodarki opartej na wiedzy oraz kapitału kreatywnego kraju. Jej systemowe wsparcie wzmacnia jakość kształcenia, przeciwdziała kryzysom psychicznym i drop-outowi, rozwija kompetencje przyszłości oraz buduje trwałe relacje między nauką, kulturą i społeczeństwem. Włączenie doktorantów w ten obszar jest nie tylko postulatem środowiskowym, lecz racjonalnym wyborem politycznym i gospodarczym, zgodnym z długofalowymi celami państwa.

3.1.4 Rekomendacje eksperckie – dr hab. Urszula Patocka-Sigłowy, prof. UG; prof. dr hab. Iwona Hofman

Rekomendacje eksperckie w zakresie rozwoju kultury studenckiej

dr hab. Urszula Patocka-Sigłowy, prof. UG, Prorektor ds. Studenckich Uniwersytetu Gdańskiego

Z perspektywy badań nad kulturą akademicką oraz praktyki funkcjonowania uczelni wyższych kultura studencka powinna być traktowana nie jako obszar peryferyjny, lecz integralny element misji uniwersytetu – wpływający bezpośrednio na jakość kształcenia, rozwój kompetencji społecznych i twórczych studentów, a także na budowanie tożsamości akademickiej i relacji uczelni z otoczeniem społeczno-kulturowym. Wymaga to jednak stabilnych, przewidywalnych i systemowych rozwiązań na poziomie państwowym.

1. Uruchomienie dedykowanych programów grantowych na rzecz kultury studenckiej i akademickiej

Rekomenduje się stworzenie stałych, cyklicznych programów grantowych wspierających rozwój kultury akademickiej, realizowanych komplementarnie przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego oraz Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

Rekomenduje się:

- umożliwiać finansowanie działalności studenckich organizacji artystycznych i twórczych działających przy uczelniach,
- wspierać organizację wydarzeń kulturalnych o charakterze uczelnianym i międzyuczelnianym (festiwale, przeglądy, konkursy, projekty interdyscyplinarne),
- promować współpracę środowisk akademickich w skali regionalnej i ogólnopolskiej.

Tego typu mechanizmy grantowe wzmacniałyby oddolną aktywność studentów, jednocześnie nadając jej trwałość instytucjonalną i strategiczny charakter.

2. Utworzenie Funduszu Rozwoju Kultury Akademickiej

Zasadne jest powołanie przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego wyspecjalizowanego Funduszu Rozwoju Kultury Akademickiej, poświęconego wsparciu:

- studenckiej działalności artystycznej,
- funkcjonowania i rozwoju uniwersyteckich centrów kultury oraz innych jednostek kultury studenckiej.

Środki Funduszu powinny być dystrybuowane na podstawie jasno określonych kryteriów, uwzględniających m.in.:

- skalę i jakość aktywności kulturalnej studentów,

- znaczenie jednostki dla środowiska akademickiego i lokalnego,
- potencjał rozwojowy i współpracę międzyuczelnianą.

Mechanizm konkursowy oparty na wnioskach składanych przez uczelnie pozwoliłby na racjonalne i transparentne rozdysponowanie środków publicznych.

3. Międzyresortowe współfinansowanie infrastruktury kultury studenckiej

Rozwój kultury studenckiej wymaga odpowiedniego zaplecza infrastrukturalnego. Rekomenduje się wprowadzenie mechanizmu współfinansowania infrastruktury uczelnianej przez MNiSW oraz MKiDN, obejmującego m.in.:

- studia nagrań,
- galerie sztuki,
- sceny teatralne i muzyczne,
- akademickie centra kultury.

Model finansowania mógłby opierać się na zasadzie partnerstwa, np.:

- 40% wkładu własnego uczelni,
- 60% środków pochodzących z budżetów ministerialnych.

Takie rozwiązanie sprzyjałoby racjonalnemu planowaniu inwestycji oraz wyrównywaniu nierówności infrastrukturalnych pomiędzy uczelniami.

4. Stabilizacja i rozwój akademickich mediów

Akademickie media – radio, telewizja internetowa, portale popularyzujące naukę i kulturę – odgrywają kluczową rolę w zmediatyzowanym świecie, pełniąc jednocześnie funkcję dydaktyczną, edukacyjną i kulturotwórczą.

Rekomenduje się:

- systemowe wsparcie finansowe akademickich mediów,
- wprowadzenie rozwiązań legislacyjnych umożliwiających zwolnienie uczelnianych mediów z części opłat licencyjnych (np. za emisję utworów muzycznych),
- traktowanie mediów akademickich jako zaplecza praktyk i laboratoriów dydaktycznych dla studentów wielu kierunków.

Media studenckie mogą również odgrywać istotną rolę w edukacji medialnej, przeciwdziałaniu dezinformacji oraz w komercjalizacji efektów badań i projektów akademickich.

5. Wzmacnianie partnerstw uczelni z instytucjami kultury

Zasadne jest stworzenie mechanizmów zachęcających uczelnie do zawierania długofalowych porozumień z instytucjami kultury (muzeami, teatrami, filharmoniami, centrami sztuki współczesnej).

Rekomenduje się, aby:

- uczelnie realizujące takie partnerstwa uzyskiwały dodatkowe punkty w konkursach o środki z Funduszu Rozwoju Kultury Akademickiej,
- porozumienia te wspierały obieg kompetencji, zasobów i praktyk pomiędzy sektorem akademickim a instytucjami kultury.

6. Uporządkowanie zasad przyznawania stypendiów za osiągnięcia artystyczne

Rekomenduje się doprecyzowanie i wzmocnienie rozwiązań dotyczących stypendiów rektora za osiągnięcia artystyczne poprzez:

- wyraźne oddzielenie ich od limitu 10% studentów otrzymujących stypendium za osiągnięcia naukowe,
- uznanie działalności artystycznej za równoprawny obszar osiągnięć akademickich,
- stworzenie spójnych ram regulaminowych na poziomie uczelni.

Takie rozwiązania wzmacniałyby rangę kultury studenckiej jako pełnoprawnego komponentu rozwoju akademickiego.

Podsumowanie

Z perspektywy funkcjonowania uniwersytetu podkreślam, że kultura studencka (i szerzej – kultura akademicka) nie jest zjawiskiem peryferyjnym wobec misji uczelni, lecz jej integralnym składnikiem. Każdy system kultury – także kultura studencka – powinien być analizowany i rozwijany w trzech wzajemnie powiązanych wymiarach: norm i ram instytucjonalnych, wartości i symboli oraz konkretnych wytworów i praktyk. Badania prowadzone w ramach Ogólnopolskiego Forum Kultury Studenckiej potwierdzają istnienie dwóch ostatnich poziomów w sposób dojrzały i wyraźny, natomiast wskazują na istotną lukę w obszarze normatywnym i systemowym.

Uważam, że stabilizacja kultury studenckiej powinna nastąpić przede wszystkim w obszarze odpowiedzialności Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego jako resortu właściwego dla rozwoju szkolnictwa wyższego i środowiska akademickiego. Kultura studencka pozostaje bowiem ściśle związana z uczelniami: jej twórcami i odbiorcami są studenci oraz doktoranci, a jej wytwory – artystyczne, medialne i społeczne – wpisują się w wartości i tradycje instytucji akademickich. Brak stabilnych mechanizmów finansowania i formalnego umocowania powoduje jednak, że potencjał ten nie jest w pełni wykorzystywany.

Podsumowując, postuluję traktowanie kultury studenckiej jako obszaru wymagającego stabilnych ram systemowych, opartego na danych empirycznych, finansowaniu długofalowym oraz ścisłym powiązaniu z misją uczelni. Jest to nie tylko inwestycja w rozwój studentów, lecz także w jakość kształcenia, społeczny wizerunek uczelni oraz odporność środowiska akademickiego wobec wyzwań współczesności.

Kultura studencka, jak każdy rodzaj kultury, powinna być definiowana w trzech poziomach, tj.:

4. norm prawnych i etycznych,
5. wartości i symboli,
6. wytworów.

W badaniach prowadzonych w ramach Ogólnopolskiego Forum Kultury Studenckiej zdefiniowano wszystkie te poziomy – aksjologiczny oraz wytwórczy, poza normatywnym, jednoznacznie wskazując związki z misją uniwersytetów i podmiotów szkolnictwa wyższego. Twórcami i odbiorcami kultury studenckiej są studenci, wytwory tej kultury zgodne są z wartościami i wizją rozwoju uczelni wyższych.

1. Kultura studencka jako zjawisko systemowe – potrzeba stabilizacji normatywnej

Brakiem systemowym pozostaje natomiast poziom normatywny, który warunkuje stabilność, ciągłość i możliwość rozwoju tego obszaru. W konsekwencji kultura studencka funkcjonuje obecnie w stanie niepełnego umocowania instytucjonalnego. Należy wskazać na potrzebę stabilizacji kultury studenckiej w MNiSW jako właściwym dla jej rozwoju.

Rekomenduje się:

- jednoznaczne ulokowanie kultury studenckiej w obszarze odpowiedzialności Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego jako instytucji właściwej dla jej rozwoju systemowego,
- wypracowanie ram prawnych na poziomie normatywnym umożliwiających stabilne funkcjonowanie jednostek kultury studenckiej jako elementu ekosystemu akademickiego.

2. Rozszerzenie badań jako podstawa racjonalnej polityki publicznej

Z perspektywy projektowania polityk publicznych kluczowym warunkiem skutecznego wsparcia kultury studenckiej jest dostęp do pogłębionych danych empirycznych.

Rekomenduje się:

- sfinansowanie przez MNiSW poszerzonych badań jednostek kultury studenckiej, traktując dotychczasowe badania OFKS jako pilotaż,
- objęcie badaniami w szczególności:
 - stanu i stopnia wykorzystania infrastruktury materialnej,
 - modeli finansowania jednostek kultury studenckiej,
 - barier rozwojowych i potencjałów instytucjonalnych,
- wykorzystanie wyników badań jako podstawy do projektowania programów wsparcia oraz zmian systemowych.

3. Program finansowania kultury studenckiej jako inwestycja w kompetencje przyszłości

Kultura studencka pełni istotną funkcję w rozwoju kompetencji miękkich, kreatywności i kompetencji komunikacyjnych, które stanowią obecnie jeden z kluczowych zasobów rynku pracy i gospodarki opartej na wiedzy. Funkcja ta nie znajduje jednak odzwierciedlenia w odrębnych instrumentach finansowych.

Rekomenduje się:

- utworzenie przez MNiSW specjalnego programu finansowania jednostek kultury studenckiej,
- projektowanie tego programu jako narzędzia wspierającego rozwój kompetencji przekrojowych studentów,
- uwzględnienie w mechanizmach finansowania długofalowego charakteru działań kulturalnych, wykraczających poza logikę krótkoterminowych projektów.

4. Media studenckie jako element dydaktyki, badań i otoczenia społeczno-gospodarczego

W warunkach silnie zmediatyzowanego środowiska społecznego media studenckie odgrywają szczególną rolę jako:

- przestrzeń praktyk zawodowych,
- zaplecze dydaktyczne dla studentów różnych kierunków,
- kanały komunikacji uniwersytetu z otoczeniem społecznym i gospodarczym.

Jednocześnie media te posiadają potencjał do wspierania procesów komercjalizacji wyników badań, realizacji kampanii społecznych oraz działań promocyjnych, a także do prowadzenia edukacji medialnej w obszarze przeciwdziałania dezinformacji i mowie nienawiści.

Rekomenduje się:

- systemowe ustabilizowanie statusu mediów studenckich w strukturach uczelni,
- włączenie ich w procesy dydaktyczne i badawcze,
- rozważenie zwiększenia współczynników kosztochłonności dla wybranych dyscyplin naukowych, co umożliwiłoby finansowanie mediów studenckich poprzez ich formalne powiązanie z dydaktyką i badaniami,
- traktowanie mediów studenckich jako narzędzia realizacji zadań publicznych w zakresie edukacji medialnej i komunikacji społecznej.

Podsumowanie

III Ogólnopolskie Forum Kultury Studenckiej, wskazuje na konieczność przejścia od modelu doraźnego do modelu systemowego w obszarze kultury studenckiej. Podkreśla one znaczenie normatywnego umocowania kultury i mediów studenckich w domenie MNiSW, oparcia polityki naukowej państwa w tym zakresie na danych empirycznych oraz integracji kultury studenckiej z dydaktyką, badaniami i komunikacją społeczną uniwersytetu.

3.1.5 Ogólnopolskie Forum Kultury Studenckiej – Izabela Pastuszko

Rekomendacje Ogólnopolskiego Forum Kultury Studenckiej do Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego oraz Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego

Izabela Pastuszko, Dyrektorka ACKiM UMCS Chatka Żaka w Lublinie, Przewodnicząca Ogólnopolskiego Forum Kultury Studenckiej

Debata o kulturze studenckiej nie jest debatą sektorową ani środowiskową. Jest debatą o modelu uniwersytetu, jaki państwo polskie chce rozwijać w perspektywie długofalowej. Dotyczy bowiem nie wyłącznie aktywności artystycznej studentów, lecz całościowego doświadczenia studiowania, które obejmuje proces kształcenia, socjalizacji akademickiej, rozwoju osobistego i formowania postaw obywatelskich.

Uniwersytet – w swojej klasycznej, europejskiej tradycji – nigdy nie był wyłącznie instytucją transferu wiedzy. Był wspólnotą intelektualną, w której nauka, kultura i relacje międzyludzkie tworzyły spójny ekosystem. Kultura studencka stanowiła w nim naturalną przestrzeń eksperymentu, dialogu i odpowiedzialności, umożliwiając młodym ludziom przejście od roli odbiorcy wiedzy do roli współtwórcy wspólnoty akademickiej.

Współczesne wyzwania szkolnictwa wyższego – kryzys dobrostanu psychicznego studentów, zjawisko drop-outu, erozja więzi akademickich, presja instrumentalizacji kształcenia – unaoczniają, że zaniedbanie kulturowego wymiaru studiowania prowadzi do systemowych strat, zarówno społecznych, jak i ekonomicznych.

Kultura studencka stanowi jeden z kluczowych, a jednocześnie wciąż niedostatecznie rozpoznanych filarów funkcjonowania współczesnych uczelni wyższych. Doświadczenia Ogólnopolskiego Forum Kultury Studenckiej, wieloletnia praktyka Akademickiego Centrum Kultury i Mediów UMCS Chatka Żaka odbywająca się na Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie oraz wyniki badań i diagnoz środowiskowych jednoznacznie wskazują, że kultura studencka jest realnym zasobem strategicznym państwa – oddziałującym na jakość kształcenia w zakresie edukacji: rozwoju społecznego, dobrostanu młodego pokolenia oraz budowy kapitału kulturowego i obywatelskiego.

Ogólnopolskie Forum Kultury Studenckiej powstało jako odpowiedź na tę lukę systemową. Jako środowisko praktyków, badaczy i menedżerów kultury akademickiej, OFKS gromadzi wiedzę empiryczną, prowadzi diagnozy i rozwija rozwiązania, które pozwalają traktować kulturę studencką jako pełnoprawny komponent polityki publicznej w obszarze szkolnictwa wyższego i kultury.

1. Systemowe uznanie kultury studenckiej jako elementu polityki państwa

Z perspektywy Ogólnopolskiego Forum Kultury Studenckiej kluczowym wyzwaniem pozostaje brak systemowego umocowania kultury studenckiej w politykach publicznych. Kultura akademicka funkcjonuje obecnie w rozproszeniu – zależna od dobrej woli uczelni, doraźnych projektów oraz ograniczonych zasobów kadrowych. Skutkuje to jej funkcjonowaniem w modelu rozproszonym, projektowym i reaktywnym, bez możliwości długofalowego planowania, stabilnego rozwoju kadr oraz oceny efektywności działań.

Rekomenduje się:

- formalne uznanie kultury studenckiej za strategiczny komponent systemu szkolnictwa wyższego i polityki kulturalnej państwa,
- włączenie kultury studenckiej do dokumentów programowych MNiSW oraz MKiDN jako obszaru łączącego edukację, kulturę, dobrostan psychiczny i rozwój kompetencji przyszłości,
- stworzenie trwałych ram współpracy międzyresortowej w obszarze kultury akademickiej.

Działalność kultury studenckiej w tym jednostek kultury studenckiej wprost realizuje cele obu resortów:

- MNiSW – w zakresie jakości kształcenia, retencji studentów, rozwoju kompetencji społecznych i obywatelskich,
- MKiDN – w zakresie upowszechniania kultury, rozwoju twórczości młodego pokolenia i budowania uczestnictwa w kulturze.

Rekomenduje się:

- włączenie kultury studenckiej do strategii ministerialnych jako narzędzia realizacji celów edukacyjnych i kulturalnych,
- traktowanie kultury studenckiej jako obszaru wspólnej odpowiedzialności obu resortów,
- rozwijanie programów międzyresortowych wspierających kulturę studencką.

2. Ogólnopolskie Forum Kultury Studenckiej jako zaplecze eksperckie i koordynacyjne – ogólnopolski partner systemowy

Ogólnopolskie Forum Kultury Studenckiej, jako ogólnopolska sieć zrzeszająca jednostki kultury studenckiej działające przy uczelniach, w praktyce realizuje dziś funkcje koordynacyjne, eksperckie, szkoleniowe i opiniotwórcze. W obszarze kultury studenckiej – monitoruje stan sektora, prowadzi badania, inicjuje debaty oraz wspiera profesjonalizację jednostek kultury akademickiej. Funkcje te realizowane są jednak bez formalnego umocowania i stabilnego finansowania.

Rekomenduje się:

- uznanie OFKS za stałego partnera konsultacyjnego MNiSW i MKiDN w obszarze kultury akademickiej,
- włączenie OFKS w procesy projektowania polityk publicznych dotyczących szkolnictwa wyższego, kultury i dobrostanu studentów,
- stworzenie mechanizmów umożliwiających OFKS realizację funkcji analitycznych, szkoleniowych i koordynacyjnych na poziomie krajowym.

3. Powołanie Polskiego Centrum Kultury Studenckiej jako rozwiązania systemowego

Ogólnopolskie Forum Kultury Studenckiej, działając od lat jako platforma integrująca środowisko jednostek kultury studenckiej, odpowiada na realne potrzeby sektora, jednak skala wyzwań wymaga trwałej, instytucjonalnej odpowiedzi państwa. Proponowane Polskie Centrum Kultury Studenckiej stanowiłoby brakujące ogniwo systemowe.

Centrum powinno:

- pełnić funkcję eksperckiego zaplecza dla ministerstw, uczelni i samorządów,
- koordynować ogólnopolską sieć jednostek kultury studenckiej,
- prowadzić badania, diagnozy i raporty wspierające decyzje publiczne,
- projektować i wdrażać rozwiązania legislacyjne, finansowe i organizacyjne,
- realizować programy szkoleniowe i grantowe dla studentów, doktorantów i kadr,
- rozwijać rozpoznawalność polskiej kultury studenckiej na arenie międzynarodowej.

4. Kultura studencka jako narzędzie dobrostanu, jakości kształcenia i polityki retencyjnej

Analizy prowadzone przez OFKS oraz doświadczenia jednostek kultury studenckiej wskazują, że aktywność kulturalna studentów ma istotny wpływ na:

- obniżanie poziomu stresu i napięcia psychicznego,
- wzmocnienie poczucia przynależności i wspólnoty,
- przeciwdziałanie samotności i wykluczeniu,
- zwiększenie odporności psychicznej,
- ogranicza zjawisko drop-outu.

Zjawisko drop-outu, często analizowane wyłącznie w kategoriach dydaktycznych lub administracyjnych, posiada silny komponent społeczny i psychologiczny. Kultura studencka stanowi jeden z obszarów, w których możliwe jest budowanie relacyjnego i wspólnotowego wymiaru studiowania, co bezpośrednio przekłada się na decyzje studentów o pozostaniu w systemie szkolnictwa wyższego.

Rekomenduje się:

- uznanie działań kulturalnych za element profilaktyki zdrowia psychicznego,
- włączenie kultury studenckiej w strategię przeciwdziałania drop-outowi,
- finansowanie programów badawczych analizujących wpływ kultury na przebieg studiów i dobrostan studentów.

5. Stabilne finansowanie i profesjonalizacja sektora jako warunek zwiększenia efektywności systemu

Jednym z najpoważniejszych problemów systemowych jest brak stałych budżetów oraz niedostateczne wzmocnienie kadrowe jednostek kultury studenckiej. Wysoki poziom zaangażowania studentów i doktorantów nie może kompensować strukturalnych braków organizacyjnych. Dominacja modelu grantowego i projektowego uniemożliwia rozwój długofalowych programów oraz prowadzi do nadmiernego obciążenia niewielkich zespołów etatowych.

Przykład ACKiM UMCS Chatka Żaka – funkcjonującego nieprzerwanie od ponad 60 lat – dowodzi, że jednostki kultury studenckiej stanowią trwały element krajobrazu akademickiego, wymagający jednak stabilnych ram organizacyjnych.

Rekomenduje się:

- uruchomienie odrębnych programów grantowych poświęconych kulturze studenckiej,
- wprowadzenie wieloletnich mechanizmów finansowania,
- wsparcie etatowe i szkoleniowe dla kadr kultury akademickiej,
- uproszczenie procedur administracyjnych i finansowych dla projektów artystycznych.

6. Kultura studencka jako przestrzeń edukacji pozaformalnej i kompetencji przyszłości

Kultura studencka jest jednym z najskuteczniejszych środowisk rozwijania kompetencji, których nie obejmuje w pełni tradycyjny model kształcenia: przywództwa, pracy zespołowej, komunikacji, kreatywności, odpowiedzialności społecznej i zarządzania projektami, mają one kluczowe znaczenie dla rynku pracy i funkcjonowania społeczeństwa obywatelskiego.

Rekomenduje się:

- formalne uznanie działalności kulturalnej jako elementu procesu kształcenia,
- tworzenie programów szkoleniowych i mentorskich,
- włączenie osiągnięć artystycznych i organizacyjnych w systemy oceny aktywności akademickiej.

7. Wzmocnienie roli miast akademickich i współpracy międzysektorowej

Doświadczenie Lublina oraz ACKiM UMCS Chatka Żaka pokazuje, że silna kultura studencka realnie wpływa na rozwój miast akademickich, ich wizerunek i potencjał kulturotwórczy.

Rekomenduje się:

- rozwijanie partnerstw uczelni z samorządami i instytucjami kultury,
- traktowanie kultury studenckiej jako elementu polityki rozwoju miast,
- wspieranie mobilności artystycznej i międzyuczelnianej.

Podsumowanie

Ogólnopolskie Forum Kultury Studenckiej dowodzi, że możliwe jest tworzenie spójnych, skutecznych i długofalowych rozwiązań odpowiadających na wyzwania współczesnego szkolnictwa wyższego, kultury i dobrostanu młodego pokolenia. Forum stanowi unikalny zasób systemowy – sieć wiedzy, doświadczenia i relacji – która umożliwia wymianę dobrych praktyk, identyfikację potrzeb studentów i doktorantów oraz budowanie trwałych struktur wspierających aktywność twórczą młodych ludzi.

Doświadczenia zebrane podczas Forum pokazują, że kultura studencka pełni funkcje wielowymiarowe: integruje środowisko akademickie, wzmacnia więzi społeczne, przeciwdziała zjawiskom wykluczenia i samotności, a także kształtuje kompetencje przyszłości – kreatywność, odpowiedzialność społeczną, przywództwo i zdolność współpracy w zespołach. Jej oddolny charakter, wspierany przez systemowe inicjatywy uczelni, pozwala na szybkie reagowanie na

zmieniające się potrzeby społeczności akademickiej i sprzyja włączaniu studentów w tworzenie wartościowych projektów kulturowych oraz edukacyjnych.

Wzmocnienie roli Forum i zapewnienie mu stabilnego, systemowego wsparcia ze strony ministerstw, uczelni oraz instytucji kultury pozwoli skutecznie realizować cele państwa w obszarze edukacji, kultury i dobrostanu młodego pokolenia, a także przyczyni się do długofalowego rozwoju społecznego i gospodarczego. Powołanie Polskiego Centrum Kultury Studenckiej oraz formalne uznanie kultury studenckiej jako obszaru strategicznego w szkolnictwie wyższym stanowi realną inwestycję w przyszłość Rzeczypospolitej – społeczną, kulturową i gospodarczą.

Kultura studencka, oparta na partnerstwie między uczelniami, jednostkami kultury i środowiskiem lokalnym, jest dziś jednym z nielicznych obszarów, w których nauka, sztuka i wspólnota nie konkurują ze sobą, lecz współtworzą przestrzeń rozwoju osobistego i społecznego młodych ludzi. Dalsze wspieranie tej aktywności, poprzez stabilne finansowanie, profesjonalizację kadr i rozwój sieci współpracy, zapewni, że kultura studencka będzie trwałym elementem strategii rozwoju uczelni i całego systemu szkolnictwa wyższego, a jej potencjał będzie wykorzystywany do budowania kapitału społecznego i wzmacniania spójności.

3.2 Strategiczne rekomendacje systemowe

1. Legislacyjne

1. **Systemowe uznanie kultury studenckiej** – formalne wpisanie kultury studenckiej jako strategicznego komponentu polityki państwa i szkolnictwa wyższego.
2. **Włączenie kultury studenckiej do dokumentów strategicznych uczelni i ministerstw** – integracja działań kulturalnych z polityką jakości kształcenia, retencji studentów i rozwoju kompetencji społecznych.
3. **Formalizacja ról i statusów jednostek kultury studenckiej** – określenie zadań, kompetencji i zasad finansowania w regulacjach krajowych w celu eliminacji rozproszenia i modelu reaktywnego.
4. **Instytucjonalne uznanie aktywności kulturalnej w procesie kształcenia** – wprowadzenie rozwiązań umożliwiających formalne docenienie zaangażowania studentów w kulturę (np. w ramach punktów ECTS), co wzmocni rangę edukacji pozaformalnej.

2. Finansowe

1. **Odrębne programy grantowe MNiSW i MKiDN** – szybkie, elastyczne wsparcie dla projektów kultury studenckiej.
2. **Wieloletnie mechanizmy finansowania jednostek kultury studenckiej** – stabilne budżety umożliwiające długofalowe planowanie, rozwój kadry i programów.
3. **Wspólne instrumenty finansowe resortów i partnerów zewnętrznych** – fundusze międzyresortowe i współfinansowanie ze strony NGO oraz sektora prywatnego.

3. Organizacyjne

1. **Stworzenie Polskiego Centrum Kultury Studenckiej** – instytucji systemowej pełniącej funkcje eksperckie, koordynacyjne i szkoleniowe, wspierającej uczelnie, samorządy i ministerstwa.
2. **Uzależnienie wsparcia od kompetencji i profesjonalizacji kadry** – rozwój etatów i programów szkoleniowych dla pracowników jednostek kultury akademickiej.
3. **Rozwój współpracy międzyuczelnianej i międzysektorowej** – tworzenie sieci współpracy rektorów, jednostek kultury i samorządów studenckich, przestrzeni do wymiany doświadczeń, wspólnych projektów i mobilności artystycznej.

4. Programowe

1. **Kultura studencka jako narzędzie dobrostanu i polityki retencyjnej** – integracja działań kulturalnych z przeciwdziałaniem drop-outowi, budowaniem więzi i odporności psychicznej studentów.
2. **Edukacja pozaformalna i rozwój kompetencji przyszłości** – formalne uznanie aktywności

kulturalnej jako środowiska rozwijającego przywództwo, kreatywność, komunikację i zarządzanie projektami.

3. **Promocja i wzmocnienie widoczności kultury studenckiej** – kampanie informacyjne, platformy, międzynarodowa reprezentacja i traktowanie kultury studenckiej jako elementu soft power Polski.
4. **Rozwój programów integrujących studentów z lokalną społecznością i miastem akademickim** – inicjatywy kulturalne powinny wspierać współpracę między studentami a mieszkańcami, instytucjami i organizacjami, zwiększając społeczną widoczność kultury studenckiej.

Podsumowanie raportu

Rekomendacje te odpowiadają bezpośrednio na diagnozowane braki systemowe: brak stabilnych struktur, niewystarczające finansowanie, rozproszoną organizację i niedopasowanie oferty do potrzeb studentów. Wdrożenie ich pozwoli nie tylko wzmocnić kulturę studencką, ale również poprawić jakość kształcenia, dobrostan studentów, retencję i potencjał miast akademickich, czyniąc kulturę studencką realnym zasobem strategicznym państwa.

Systemowe wsparcie umożliwi ciągłość działań i profesjonalizację kadry, jednocześnie wzmacniając inicjatywy oddolne i sieci współpracy międzyuczelnianej. Kultura studencka stanie się bardziej widoczna, lepiej zintegrowana z misją uczelni oraz rolą miast akademickich, a jej działania będą odzwierciedlać potrzeby współczesnych studentów.

Długofalowo wdrożenie rekomendacji przyczyni się do zwiększenia spójności środowiska akademickiego, odporności psychicznej studentów i kapitału społecznego uczelni. Umożliwi rozwój kompetencji przyszłości wśród studentów, takich jak współpraca zespołowa, kreatywność, przywództwo i odpowiedzialność społeczna.

Wzmocnione mechanizmy współpracy i wymiany doświadczeń pozwolą jednostkom kultury studenckiej realizować projekty o wysokiej wartości edukacyjnej, integracyjnej i społecznej, jednocześnie zwiększając ich wpływ na lokalne społeczności i otoczenie uczelni. W efekcie kultura studencka stanie się trwałym, sieciowym i elastycznym systemem, odpowiadającym na wyzwania współczesnego szkolnictwa wyższego i stanowiącym strategiczny zasób państwa oraz środowiska akademickiego w ramach polskiej polityki kulturalnej.

Załączniki

Załącznik nr 1. Lista uczestników debaty

Julia Bednarska-Leśniak – Przewodnicząca Parlamentu Studentów Rzeczypospolitej Polskiej

Maciej Cieciora – Pełnomocnik Prezydenta Miasta Lublin ds. studenckich

prof. dr hab. Radosław Dobrowolski – Rektor Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej

prof. dr hab. Iwona Hofman – Dyrektorka Instytutu Nauk o Komunikacji Społecznej i Mediach UMCS

dr hab. Jolanta Klimek-Grądzka, prof. KUL – Prodziekan ds. studenckich Wydziału Nauk Humanistycznych

prof. dr hab. Dorota Kołodyńska – Prorektor UMCS ds. studentów i jakości kształcenia

Rafał Koziński – Dyrektor Centrum Kultury w Lublinie

prof. dr hab. Zbigniew Pastuszak – Prorektor UMCS ds. rozwoju i współpracy z gospodarką

Izabela Pastuszko – Przewodnicząca Ogólnopolskiego Forum Kultury Studenckiej, Dyrektorka ACKiM UMCS Chatka Żaka

dr hab. Urszula Patocka-Sigłowy, prof. UG – Prorektor Uniwersytetu Gdańskiego ds. studenckich

dr hab. inż. arch. Natalia Przesmycka, prof. PL – Kierownik Katedry Architektury, Urbanistyki i Planowania Przestrzennego Politechniki Lubelskiej

Michał Rydzewski – Zastępca Dyrektora NCK

Beata Stepaniuk-Kuśmierzak – Zastępca Prezydenta ds. Kultury, Sportu i Partycypacji Miasta Lublin

Małgorzata Stręciwilk – Kanclerz UMCS

Klaudia Szczepanik – Przewodnicząca Rady Studentów Lublina

Jakub Szczęśniak – Doradca Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego

Barbara Szelewa-Kropiwnicka – Dyrektor Departamentu Analiz Strategicznych i Popularyzacji Nauki MNiSW

prof. dr hab. Piotr Ślósarz – Prorektor ds. studiów Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu

Dawid Świstak – Przewodniczący ZUSS UMCS

prof. dr hab. inż. Andrzej Jan Wac-Włodarczyk – Lubelskie Towarzystwo Naukowe

dr hab. Piotr Wachowiak, prof. SGH – Rektor Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie, Przedstawiciel KRASP

mgr inż. Alicja Zielonka – Wiceprzewodnicząca Rady Studentów Lublina

Reprezentanci jednostek FKS podczas debaty:

Paweł Antkowiak – Kierownik Centrum Kultury Studenckiej Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu

Michał Bieluszko – Dyrektor Akademickiego Centrum Kultury Uniwersytetu Gdańskiego „Alternator”

Ewa Kokoszko – Dyrektor Akademickiego Centrum Kultury Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie

Zuzanna Kolbus – Centrum Organizacji Wydarzeń Kulturalnych i Konferencji Uniwersytetu Łódzkiego

Dariusz Kryszpiniuk – Dyrektor Uniwersyteckiego Centrum Kultury i Nauki Uniwersytetu w Białymstoku

Jakub Michalak – student Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu

Paulina Politowska – Dyrektor Ośrodka Aktywności Studenckiej „Kotłownia” Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu

Jolanta Sławińska-Ryszka – Centrum Organizacji Wydarzeń Kulturalnych i Konferencji Uniwersytetu Łódzkiego

Małgorzata Sadowska – Dyrektor Działu Wsparcia Aktywności Studenckiej Politechniki Wrocławskiej

Tomasz Salach – Kierownik Uczelnianego Ośrodka Kultury Uniwersytetu w Siedlcach

Michał Szandula – Dyrektor Centrum Kultury i Kształcenia Ustawicznego Uniwersytetu Rolniczego w Krakowie

Maria Wiśniewska – Kierownik Uniwersyteckiego Centrum Nauki i Kultury Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach

Bogusław Ziębowicz – Centrum Kultury Studenckiej „Mrowisko” Politechniki Śląskiej

Załącznik nr 2. Kwestionariusz ankiety dotyczącej stanu organizacyjnego jednostek kultury studenckiej

Informacje o jednostce:

1. Nazwa jednostki
2. Miasto i uczelnia, przy której działa
3. Osoba kontaktowa / koordynator ds. kultury studenckiej
4. Miejsce w strukturze uniwersytetu (poziom autonomiczności / samodzielności / ewentualne zmiany, które zaszły w ciągu 3 ostatnich lat, np. zmiana nazwy)
5. Liczba pracowników w jednostce
6. Liczba zespołów artystycznych
7. Rodzaje zespołów artystycznych
8. Liczba studentów w poszczególnych zespołach artystycznych
9. Liczba praktykantów działających w jednostce w ciągu roku
10. Liczba wolontariuszy działających w jednostce w ciągu roku
11. Czy jednostka posiada media akademickie (tak/nie)
12. Jeśli tak, to jakie? Radio? TV? Jedno i drugie (nazwy)
13. Liczba osób zatrudnionych w mediach akademickich
14. Możliwość odbywania praktyk przez studentów w jednostce (tak/nie)

Informacje o działalności:

15. Zaplecze / infrastruktura – należy podać liczbę (sceny do dyspozycji, sale warsztatowe, sale coworkingowe, konferencyjne, taneczne, muzyczne itp., przestrzeń do dyspozycji ośrodka)
16. Liczba wydarzeń i imprez rocznie
17. Imprezy „flagowe” – liczba, rodzaj, liczba odbiorców
18. Średnia liczba odbiorców wydarzeń
19. Występy wyjazdowe – występy gościnne (liczba wyjazdów rocznie)
20. Liczba wydarzenia realizowane na zlecenie Uniwersytetu w ciągu roku
21. Liczba wynajmów pod wydarzenia komercyjne rocznie
22. Jakie procentowe proporcje szacunkowo zajmują:
 - działania realizowane na zlecenie uczelni: ____ %
 - projekty tworzone przez studentów lub samodzielnie przez jednostkę: ____ %
 - wynajmy komercyjne: ____ %
23. Współpraca z innymi instytucjami kultury – jeśli tak z jakimi i w jakim zakresie?
24. Współpraca z Wydziałami na Uniwersytecie – jeśli tak z jakimi i w jakim zakresie?

25. Jakie są największe wyzwania w pracy programowej lub organizacyjnej?
26. Czy jednostka korzysta ze wsparcia zewnętrznego (granty, dofinansowania, sponso-rzy)? Jeśli tak, z jakich źródeł?
27. Który projekt lub wydarzenie ostatnich 2 lat uważacie za największy sukces? Dlaczego?
28. Jakie działania chcielibyście rozwijać, gdybyście mieli większe zasoby (czas, środki, kadra)?
29. Jakie formy współpracy z innymi jednostkami kultury studenckiej byłyby dla Was naj-bardziej wartościowe?

Komunikacja i promocja:

30. Jakie kanały komunikacji prowadzicie (adresy stron internetowych)?
31. Jakie są średnie miesięczne statystyki zasięgów w social mediach (zasięg postów, liczba obserwujących, zaangażowanie)?
32. Które posty lub tematy generują największe zainteresowanie i reakcje?
33. Liczba obserwujących na Facebooku, Instagramie, TikToku
34. W jaki sposób komunikujecie wydarzenia?

Informacje ogólne:

35. Liczba studentów na uniwersytecie któremu podlega jednostka [GUS]
36. Liczba studentów w mieście w którym znajduje się jednostka [GUS]
37. Czy chcielibyście regularnie dzielić się informacjami o swoich wydarzeniach na fanpa-ge'u Forum Kultury Studenckiej?
38. Czy jesteście otwarci na udział w ogólnopolskich kampaniach promujących kultu-rę studencką?
39. Czy macie inne sugestie lub potrzeby, którymi chcielibyście się podzielić?

Załącznik nr 3. Kwestionariusz ankiety dotyczącej drop outu

Rola aktywności artystycznej i kulturalnej w decyzji o kontynuacji studiów – ankieta dla studentów zaangażowanych w kulturę

1. Na jakim kierunku studiujesz i na którym jesteś roku? (odpowiedź otwarta)
2. Jaką formą działalności artystycznej lub animacyjnej zajmujesz się w ramach swojej aktywności studenckiej? Do jakiego zespołu, grupy lub organizacji należysz? (odpowiedź otwarta)
3. Czy zaangażowanie w działalność kulturalną i/lub organizacyjną na uczelni (np. koła naukowe, organizacje studenckie, chór akademicki, zespół tańca, teatr studencki, grupa organizująca wydarzenia kulturalne, wolontariat) zwiększyło Twoje poczucie przynależności do wspólnoty akademickiej?
4. Czy przynależność do zespołu artystycznego lub aktywna działalność kulturalna w środowisku akademickim miała wpływ na Twoją decyzję o kontynuacji studiów (np. przejście na II stopień, nieprzerwanie toku studiów)?
 - A. Tak
 - B. Nie
 - C. Trudno powiedzieć
5. Jeśli tak – w jakim stopniu miała wpływ?
 - A. Niskim
 - B. Średnim
 - C. Wysokim

